

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23964
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	102
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 102

QUARREL
TO
EABSORPTION

quarrel vb कलह Nom कलहति MBh 12.5349,

कलहाय Nom कलहायते Pan 3.1.17 — विग्रह् विग्रह्णाति,

विग्रहीते (Ved also विग्रह्णाति, विग्रह्णीते) MBh, Kāv, etc

— वद् cl 1 वदते SBr — व्यसो व्यस्यति (ep.

also व्यस्यते) SBr — ऋत् (~~अ~~ a Sautra root) ऋतीयते

SBr — लुट् cl 6 लुटति Dhātup .

quarrel n कलहः MBh, Mn, etc, कलहम् L,

वाक्कलहः Prab — कति m MBh, Hit, etc — विवादः

(exceptionally विवादम्) ShadvBr, MBh, Kāv, etc, विवदन्म्

MBh, प्रविवादः Vet, वादः Mn, MBh, etc — विशदः

Mn, MBh, etc — द्वन्द्वम् MBh, R, Hit — विरुद्धोक्तिः f L, विरोधि.

MBh, Kāv, etc, विरोधक्रिया Ragh, विरोधनम् Kām, Kathās

etc — उपरोधः VarBrS — संयत् संयतते RV, Br,

ChUp — विप्रयोगः W — विप्रलम्भः W — खण्डप्रलयः (for

खण्डप्रणय ?) W — दुर्दान्तः L — भाण्डनम् Divyāv —

हलम् L, विवाद

afraid of a quarrel विवादभीरु mfn Malav beginning

a q. संग्रन्थनम् (with कलहस्य) MBh having a q.

कलहवत् mfn Pañcat having quallels सकलह mfn MW

making up a q. विरोधशमनम् Dasar a q. in play कलितकलहः

(सह)
Śringār q. with विरोधिता (Kāv, Kathās, etc , वैरम्

(exceptionally वैरः (?) ifc f 3A) (instr with or without

सह or सार्धम् or comp, often वैराणि n pl) AV, Pañ-

canBr, MBh, etc a useless q. निरर्थकलह MBh a woman who

promotes q. (between husband and wife), विरोधिनी

MW .

to be about to quarrel विवेदे (with ✓ या) (Ved ~~id~~)

inf) .

quarrelling n प्रतिस्वः Pañcat .

quarrelling with one another परस्परविवादः Vet .

quarrelling adj सकलह MW, — कलिकृत — विवदित

MBh 13.356 .

fond of quarrelling कलिप्रिय not q. अकलि 'sis

not q. with आविवादिन् mfn (अभि) SBr 3 q. with

कलहवत् mfn Pañcat .

quarrelsome adj कलहिन̄ ĀsvGr, ChUp, etc,

कलहकार f(इ) Pan, Hit, कलहकारिन्, कलहप्रिय

f(आ) R, सकलह MW, प्रियकलह VarBrS — कलिप्रिय

— कलिकिल Āhariv 3209 — सद्रद्र Subh — विरोधिन्

W — अस्मिन् Kathās, etc — वैरकृत् MBh, Pañcat,

वैरकारिन् — अर्तुक SBr — लोटक Chandahas 6.31,

Halāy .

a quallelsome woman क्षुद्रा (Pan 4.3.119) L .

~~xxxx~~

quarrelsomeness n वैर-कारिता Kām .

quarry n खनि खनि :

quartan adj चतुर्थक

Pāṇ 5.2.81, Hariv 10555, Car.

Susr, (fever) चतुर्थक

Susr, Kathās, Mad .

quar-er n / चतुर्भागः

SBṛ 3, Pāty'r 24, Mn, etc,

चतुर्थम्

Caut 10.28 — पादः

SBṛ, Mn, MBh, etc, पदभागः

13h, पादशेषम्

Hariv 16218 ,

पद

m AV, SBṛ — अधिप

भागः Ragh 10.57 , भागः .

amounting to a quarter of anything पाद्यः m (आ) n

Sulbas amounting to q. पादभाग mf n L anything appended

to a q. of a verse पदनुषेगः 32r by the Pāda (i.e. q.

of a verse) पादतः ind RPrāt half a q. पादाध्वम्

In 8.404 having the Vidhana at the end of every q. of a

verse (as a Sāman) पदनिधन mf n Tāndr, Lāty in every

q. of a verse प्रतिपादम् ind Ping lasting for a q. of

the time पादिक mf (३) n In 3.1 making a pause after

every q. of a verse पदावशाहम् ind AitPr, Vait making

a q. of anything पादक mf (इका) n Var not containing

the last q. अपतुरीय mfn LatrS one q. इकपादः

12 q. by q. पादशः ind n, 12h the q. of a brick

पादेष्टका Sulbas a q. of Ushka (s v) पादनिष्कः Pan

6.3.56, Tat q. of a stanza पदम् (rarely पदः) etc

the q. of a verse by the Pratika (s v) भागपाठः Kaus,

Sch a q. of the compass सीर L ' q. penance ' (a sort

of penance (eating and fasting on alternate nights))

पादकुच्छः Yajñ the q. point just quitted by the sun मुक्ता

(with or scil दिशः) VarBrS a q. tone in music स्वरंशः

L a series of quarters of verses

पदक्रमः

1.52

with a q.

सपाद

In, 'ajāt, Bh

writing down (quarter

s of) verses

पदव्यासः

Kav .

2 I

दिश

f , दिशिभागः

Vikr $1.\frac{0}{1}$, Patn 4.5

, दिक् प्रविभागः

Sch n VarBrS

प्रदिश

f AV, VS,

h, Hariv

, निदेशिनी

L

, अपदेशः

L

, उद्देशः

— मुखम् (मुखः f अधर्चिद् ifc f आ, इ)

— कोष्ठकम् VarBrS, AgP, Heat, (ifc f आ) .

2 II

आष्ठा

L - टः

L

.

according to the quarters of the compass यथादिक्

(AsvGr, VarBrS) यथादिशम् (Var, Bh) ind

Agni's quarter अग्निदिश f, (the south-east) हाताशन ११

mfn (with कोण) VarBrS Agni's q. of the sky

शिश्विदिश VarBrS any q. of the heavens दिङ्मुखम्

Kav being in the same q. एकदिश mfn Pan 4.2.112

belong in o'iva's q. ऐशान mf(ई)n VarBrS a

chief q. of the world (east south, west north) महादिश

f Tār, form the circuit of the quarters of the compass

दिक्चक्रम् Ratn 3.5 come from a distant q. दिगागत

mfn Yajn 2.254 containing various quarters विचतुर

mfn Sankh3r the countries of the different q. नानादिर्देशः

n sg directed to another quarter than the sound विदक्षिण

mfn Nam a dis-q. अधस 'Br 6.2.2.34, 17h 1.729 ,

तिर्यक् , 'Br 6.2.2.34, b 1.729 , ऊर्ध्वम् 'Br 6.2.2.21

17h 1.729 , ऊर्ध्वम् AV 3.27.1, 'Br 14.6.11.5 , ध्रुवा

AV 8.9.15, 'Br 9.4.3.10 , व्यध्वा AV 4.40.1, 'Br 9.5.28

the eastern q. पूर्वकाष्ठा A east q. पूर्वदिश f Pancad

being any q. दिङ्मुख mf(ई) n W for every q. of the

sky प्रतिकोणम् ind heat ' the flame ' i.e a q. of the

sky आता m f D in every q. of the sky प्रतिकोणम्

ind heat from any q. कुतोऽपि Pancat from any q. what-

ever यत्नः ततः from every q. दिग्भ्यः ShB 1.15.8 ' a

glowing of the quarters of the sky ' (unusual redness of

the horizon) ककुप्प्रदातुः VarBr going into different

q. विविश mfn KatySr a guardian of q. of the sky

दिग्धिपः Waish 6.112 , धिष्ण्यतः var, धिष्ण्याधिपति

m VP guardian of the quarters आशापति m Vaisb,

आशापल्लव AV, TS, SB, etc Indra's quarter ऐन्दी

(scil दिश) VarBrS , वासवी (with or scil दिश)

Kād , वासवदिश f Kothas, वासवाशा 'Sis , (the east)

शक्रकाष्ठा chūrtan, शक्रदिश f Kāv, VarBrS , (the east

1 शक्रीयदिश f Indra's q. of the sky पुरंदरहरित

f Prasanna in every q. प्रतिदिशम् ind Gr'Srs, Megh, etc,

प्रतिदिशम् ind Var, Pajāt an intermediate c. विदिशा

Mh, Nariv in rich q. ? कतरस्या दिशि lord of the quarters

आशापति m Vaish, आशापातः AT, TS, 19, 20r,

etc nicht q. वासस n Prasn n not from any quarter

अकुतः ind(usually in comp) observing and fixing

the quarters of the compass दिग्ग्रहणम् VarBrS 24.9 ,

दिग्बन्धः Katās 73.116 one who provides q. for an army

स्थानचिन्तकः Pāncat quarter etc दिशसु - L, दिशा

h 4.1716 , etc Hariv 224 the q. from which the wind

blows (seven are enumerated) वातस्कन्धः P. 1 q. of the

gods (the northern hemisphere) देवविभागः Sūryas q.

of the heavens आशा

PV, AV, TS, R, PTh, Pash, etc, ककुम्

f ShT, Kricch, Kathās, etc the q. of the heavens to which

the sun is proceeding उपस्यूमिता (scil दिश) Vasant-

raja T, उपस्यूमिता (scil दिश) a q. of the sky

दिगन्तरम् , हरित f PV, ŚDr, Kav, etc , सानि L

a q. of the sky defied as a young virgin दिक्कन्या Bhartr

3.93 (v.1. कान्ता), दिक्कान्ता (Bhartr 3.93)

दिक्कामिनी (Rajat 3.382), दिक्सुदृश (Śamkar)

दिक्सुन्दरी (Cit) f, दिक्कन्या, दिक्कुन्ता Kaval a q.

of the world काष्ठ Naigh, Kir, Wh, etc q. pointed at

दिश f DI, IV, SBr, etc the q. towards which the sun

turns first द्युमिता scil sis VarBrS 90.3, द्युमिन

with दिश Var th q. to which the sun is proceed-

ing प्रद्युपिता (with or scil दिश) L the q.

where the sun remains overhead दग्धा f(scil दिश)

L receivin a q. चतुर्शाशिन mfn Gant 28.24. चतुर्शाशिन

mfn In 3.210 the regent of a q. of the sky हरिताति

m Naish the regions of the different quarters नानादिदेशः

sg relating to the q. of the sky दिक्षु mfn AsvGr,

Kaus' royal q. अतिरिक्तं हि f the seat of a god i.e.

a quarter of the sky दिक्पञ्चम the six spaces (viz

the four quarters of the sky with the upper and lower spaces

es) ५०० f pl (with and without पण) m, n the

south east ~~xxxx~~ quarter ruled over by Agni अग्निः कोणां L

spreading through every q. दिक्पञ्चम mfn together with

the quarters (of the sky) सादिक्षु mfn towards (its)

स्वादिक्षु मुखम्

own quarter सादिक्षु / ind Sūryas towards the four

quarters चतुर्दिक्षु ind, चतुर्दिक्षु (loc pl) ind चतुर्दिक्षु

ind Wh 2.570, WhP 5 two q. of the compass द्वयोः पीठिका

L Yama's quarter यमदिक्षु f Heat .

quarterly adj यमार्सेक WhP 2.7.27, n 11.127,

Kull .

a kind of quartermaster रथान्तिकः Pancat .

30249

quartz स्फटिक Svetin, Vajr, etc, स्फाटीकः

L, स्फटिक — काचमणि m Hit, (used as an ornament)

काचः W .

a species of quartz कर्कणतः car, कर्कतः,

कर्कतः L .

quasi नाम ind Jatak .

quaternion चतुष्टयम् Kātyār 8, Grihyas, etc

(if f आ Heat) .

quay n चट्टाः L .

a place where there is no quay निषेधः L .

queen n राज्ञी Ye, etc — राजपत्नी R, VarBrS —

राजराज्ञी R — राजमांसी — राजगोप्येन R — विराज्ञी

TBr — रामांसी BY, AV, TBr — राणि R — नृपाङ्गना Pas

नृपचक्रमा L नृदेवी Bh — नृपङ्गी R देवी

h, Kav, etc ईश्वरी AV, SBr, Panch, n, etc — अन्तःपुरम्

अन्तर्विद्वांसः .

accompanied by a queen रादेवीक, mfn Kathās along

with a q. रादेवीक mfn Kathās any q. माहिषी RV, etc,

माहिषी 2 pl a chief q. अग्नेदेवी near the dignity

of a q. देवीभानुः vām (in chess) the q. माहिषी mfn

Pāncad ' king of bees ' i.e. the q. bee मधुसूतपति m. 2nd.

The principal queen अग्नेदेवी R, Jain.

मधुकररजनः Prasn p the q. of treasure अग्नेदेवी RV,
वज्रपत्नी

जननी वज्रपत्नी

Kaus a q. mother वज्रपत्नी a q. of Phargās भागी

Pān 4.1.178 the q. of booty वज्रपत्नी RV, Kaus (पत्नी)

a q. of Karnāṭa कर्णाटी

Paṭat 4.152 the rank or

state of a q. देवीलम Kathās .

quelled adj प्रशमित Bh, Hariy, etc .

one who has all calamities quelled प्रशमितोपाय

, प्रशान्तबाध

M one who has all hindrances q.

प्रशान्तबाध MW .

quenched vb पशमि caus पशमयति (rarely पशु

मयति) Mn, MBh, etc .

quenched adj पशमित Mbh, Hariv, etc , परिपशमित

Git - निपशमित Ragh, Mālatim, Kathās .

not to be quenched (as thirst) ओषुरं Th .

having quenched निपशयि ind W .

quencher n पौनःपानिक m sek .

quenching adj पौनःपानिक Karand .

quenching fire (said of water) पौनःपानिक Kir 5.25

quenching (the act of) n निर्विनाश Kār, Kusr .

the (magical) quenching of fire अग्नि-स्तम्भः ,

(1) अग्नि-स्तम्भः q. of thirst न तृष्णाम् In 5.128 .

querist n पृष्ठ m KathP, Mh, MarkP .

querulous adj क्वदीर .

query n प्रश्नः 'SBr, etc .

question vb प्रच्छेत् cl 6 (Phatup 28.120) प्रच्छेति

(Ved and ep. also प्रच्छेते) (acc), ~~प्र~~ प्रतिप्रच्छेति प्रति

प्रच्छेति R, Kathās , (about) सम्प्रच्छेत् सम्प्रच्छेति,

सम्प्रच्छेते (with two acc) IBh, Hariv, BhP, VarBr —

प्रश्नार्थे Nom प्रश्नयति āvyad — अनुगृह्णाति (about)

— उपसंप्रच्छेत् P IBh .

to be questioned about प्रच्छेत् pass प्रच्छेते

(acc, dat, loc प्रति or आविष्कृत्य with acc अर्थे or हेतोः

to intend to question आपुन desid आपुन

MBh .

question n प्राज्ञ Br, etc, सप्राज्ञ PV, MBh,

Kav, etc, परिप्राज्ञ Bhag — पुष्प ApGr, Pan —

प्रवचनाम् L, प्रवचना — परिपुष्प L अनुशोः,

अनुशोः — प्रकरणम् MBh, Kav, etc — विनिर्दिष्टा Br,

Ch.p, Br — विनिर्दिष्ट Br — (in math) उद्देश —

(in math) उद्देशकः Comm on Āryabh — आकाशः —

(?) उन्मेषः Sukh 1 .

according to the questions संवादात्मिका ind BhP, Susr

the act of answering a question पुष्पप्रतिपत्तिका an 3.2.120

containing many questions बहुप्राश्निक mfn containing

q. प्राश्निक mf(ई)n a difficult question raised to

invite for controversy चौख्यम् Sarvad 13.22 22, पूर्वपक्ष,

पक्ष in q. प्रस्तुत mfn h, Kāv, etc , प्रकृत

mfn Kātyār, Kathas, Sāh a matter in q. सदर्थः Kām, Hit

not being in q. पृ. १५८ mfn Kātyār preceded by a .

प्रश्नोत्तरम् mfn Kās on Pān 3.2.120 q. about पृ. १५८

(comp) Kāv q. and answer प्रश्नोत्तरम् Cat , अक्षरेपर-

mfn a q. asked in return प्रतिप्रश्नः पृ. १५८ , प्रतिप्रश्नः

पृ. १५८ , Valt , प्रश्नोत्तरम् Car ' questions of Gotama ' (N.

of a Jaina work) गौतमपृ. १५८ the q. whether any one has

slept well सुप्तसुखप्रश्नः Sak a q. which is contained in

and arises from what has been previously stated अन्तरप्रश्नः

(in math) result of a q. उत्तराफलम् (in math) solut-

ion of a q. अप्रोक्तम् an unsuitable q. कुर्यात्

a verse consisting of q. and answer प्रश्नोत्तरम् Cat what

q. can there be about that ? कावाती (^{with} ~~that~~ loc) .

to call in question मन desig (Chātun 23.3)

मिमांस्यते (rarely मिमांस्यति) AV, Br, etc to importune

with a q. उपवहति उपवहति, उपवहते

VS 23.51, Br 11.12 to lay a q. before any one for deci-

sion प्रश्नम् 3 with acc प्रश्नाम् आगम् with loc of

questionable adishukunīy Tāv, Hit, Sarva, etc,

शुद्धित्व MBh, विशुद्धनीय R, आशुद्धनीय,

परिशुद्धित्व MBh — चैव्य Siddh on Pāṇ 7.2.19 3.66.

Sah 1. $\frac{2}{3}$.17 & 50, विविन्त्य Vām — सशायित MBh, Kām,

संशयिन — संशय MBh, Tāv, etc — विचार MBh, Kathās,

etc — वितर्क BhP — मृग्य Vām — विवदमान pr p A

निद्रा Vām — सहस्रव Prayāsc .

questionable food सहस्रव .

to be questionable विकृष्ट विकल्प Nyāyam, Pānc

questioned adj पूछ् ^{IV}, etc, सङ्गरि पूछ्

Bh -- अनुसृति -- पर्यनुयुक्त Car -- सैदि ^{वै} Bh, Kav,

etc .

be questioned अनुयोज्य n , अनुयोज्य Bh.

पर्यनुयोज्य 'Samk .

to be questioned about पूछ् ^{व्य} / acc with or x

without प्रति) Mn, Yājñ, Bh, etc not to be much q. about

अनातिप्रकृत्य mfn BrārUp .

questioner n प्राश्नन m VS — प्राश् m Yājñ,

Sch .

questioning adj अनुयायीन ifc .

questioning impudently (as a drunken man) किंत्त

VS 20.28 .

questioning n पुच्छा (acc) kav - अनुयोजनम्

परिनिर्वाणः Apr, Sch - वैकशिका L .

questioning as one pleases कामप्रश्नः q. for

further information सङ्गतिः , सङ्गतिक (ifc) Sarvad

the q. of Truma, prince of the Kimnaras (H. of a Buddh

work) द्रुमकिन्नरराजपरिपुच्छा .

a quibble based upon the sense अशिक्षणः 'sis 9.

31, Sch a verbal q. शीघ्रकृत्यः 'sis, Sch .

quick adj I शीघ्र f(आ) VS, h, Kav, etc, शीघ्रान्

'siksh, शीघ्र (only L), शीघ्रान् EV - क्षिप्र -

f(आ) 'Br 6.9, (said of certain lunar mansions ' VarBrS

— आशु ind Susr, Megh, Pāncat, etc, आशु EV, AV,

'Br, etc, आशुमात — तारित (Pān 3.2.187) etc, etc

— सत्वर f(अ) MBh, Kāv, etc — प्रतूर्ण Hcar, तूर्ण

RV, TC 2, SBr 1, तूर्ण SBr 6.3, प्रतूर्ण SBr, तुर-

RV, AV 6.102.3 — तेश्विन PV 8.97.10 & 12, (इन्द्र) TS

19.88, MBh, R, Sak, etc, तस्वत (इन्द्र) SBr 2.8.4.1

— तराणि RV, AV 13.2.4 & 36 — तर्ह PV 5.44.5 —

तरस SV 1.4.2.4.1 — हुत MBh, R — द्रविन् RV

— शवत f(न्ती) — सभरा Kāv, Kathās, Tet — जवन

f(इ) (g दृष्टि oxyt Pan 3.2.150) RV 1.51.2, SvetUp

3.1, h, etc, जविन

RV 2.15.6, Yājñ 2.109, Kathās 25.

67, जेविन Saddh 4 — जू (Pan 3.2.177 178, Vār-

tt 2) RV 1.134.1 & 140.4 — लक्ष्म f(वी or 5) in,

h, etc — वेविज f(आ) RV — इहित Kaush — द्वाप्त —

इहस — वपक f(आ) (ganas शां०दादि, अ०यादि

• विरपकादि) Hariv 410 — पतुर f(आ) Kathās 10.

108, Rajat 3.176 .

II अ०३० ind — अतिर — अभ्यग्न f(आ))

KaushBr, Santhar — अरंगम — (said of Agni and Indra)

अवेन RV, अवेश RV 10.92.6 — इषित AV

हृदय L हृदय L - (as horses) वेष्ट

f(अ) RV — एव TBr 3, n — कथं f(अ)

KatyBr, Laty — जिज्ञासु L Sch — जिज्ञासु LatyBr 3.17

(जिज्ञासु v.1. जिज्ञासु Nir 8.13) — जिज्ञासु f(अ)

RV (Haigh 2.15) — तव RV 8.69.13 — तूय ind RV

3.8.10 — (in music) वेष्ट — वेष्ट Haigh 2.15,

वेष्ट गुरु RV, गुरु RV — वेष्ट RV 1.31.16

etc — गुरु RV 7.74.3 — गुरु n RV, etc — गुरु

RV, गुरु, गुरु — गुरु L — गुरु RV —

सद्वारक IV - राख्य RV - सुखमदार्शिन Kathin, Bh

4 11

हेष RV 3.26.5, हेषस्त RV 6.3.3 .

not quick अनारु RV , अकृषु Mricch ,

अनारु RV 2.15.6, अकृषु RV 7.28.3 .

any quick motion निष्पातः Bh dwelling among i.e.

belonging to the q. कुर्याद RV 4.40.2 going q.

आरु RV, AV, CDr, etc havin a q. light आजीरणापरा

m RV ' having q. horses ' (N. of a man) मृगयश्च

Nir 9.24 , (N. of a man) अत्राश्च RV having q. step

कव्युनि कम

Hariv, R made q. as an arrow इत्युक्तं

more q. कव्युनि AV, etc, कव्युनि Pancat, कव्युनि

कव्युनि

(Pan 6.4.156) SBr 6.3.2.2 most q. कव्युनि

not having q. horses अनाशु EV 1.125.9 not too q.

कव्युनि

ind Vishn one who has q. arrows (Indra)

कव्युनि

RV 7.46.1 possessed of q. horses आश्विन

' protected by the q. Varuts ' (N. of a fishi.) (कव्युनि)

m RV 5.87.1ff ' q. and slow motion alternately (Chandam)

कव्युनि

Chandam the q. (downward) movement of

an arrow (1521) L a q. ear सुश्रुति f AV q. in motion

स्वरजु, स्वरज RV 10.106.7 ' q. in the middle ' (a kind

of metre) द्रुतमध्या Col q. in thought मनोजव W

q. motion शीघ्रगलम Kam , हरिः Hariv , रयः Kav,

Pur q. movement स्पन्दनम Kathas , (of the Tama stones

) जरिः RV 5.31.12 the q. one आशु m Ved RV, AV

a q. pace द्रुतपदम् W q. procedure आशुक्रिया Susr

a q. step द्रुतपदम् , कद्युपिक्रमः P ' q. understanding

' (of a grammar) द्रुतबोधः c. wa or जरि m f AV

17.3, 3.9 q. with the arm वेगवत् RV sown with the

rice of q. growth प्रजित् Pan 5.2.1 very q. वेगवत्

वेगवत्तम IV, प्राशु RV, आशीष् (superl) RV,

आशीयस (compar) IV, अग्रस IV, कश्चित्,

कश्चित् AV, etc very q. in motion सुमहावेग f(आ)

R with q. step क्वृत्तम ind Kathās won erfully q.

वेगवत् RV 1.122.10 .

to become quick शीघ्राय Nom शीघ्रायते Chatt to

वेगवत्

be q. वेगवत् (वेगवत्) Nom वेगवत्यति RV 1.1.40.3 .

जू cl 1,9 जावते, जुनाति (√ जु cl 1, अवति

Dhātup 22.60, v.l.) RV 3.33.1, SBr 1 . पुरा caus पोदयति

rarely पोदयते RV 1.117.3, 10.101.12 * 102.12 , अजिराय

Hom अजिरायते RV 8.14.10 , क्षौर cl 1 f Dhātup 15.

45 , यक्ष cl 1 यक्षति, यक्षते , विष cl 1 वेषति

(Dhātup 17.48) RV, SBr , हेष to make any quick

movement स्पन्द cl 1 (Dhātup 2.11) स्पन्दते (rarely

स्पन्दति) Hariv to make q. उद्युज caus उद्योजयति

Hariv, R , उद्ध उद्धरते Hariv, Susr, MarkP, etc .

quicken vb (तेर) caus तेरयति AV 12.3.31, Wh.

etc — (as a child in the womb) स्पन्दे cl 1 (Phatup 2.

13) स्पन्दते (rarely स्पन्दति) PārGr, Car, Wh, etc .

quicken adj सम्मान्त R .

quickening adj वृत्ति Hariv, BhP .

quickening (of a child in the womb) स्पर्शनम् .

Yājñ, Susr .

quicker adj दुत्तर (compar) - वेगवत्तर MW

— जवीयस RV 1.8ff, IsUp — आशिषस (compar) RV .

quicker in motion दुत्तरगति Megh .

quickest adj वेगवत्तम MW — आशिष्ठ (superl) RV

— जविष्ठ RV 4.2.3, 6.9.5, VS 34.3, SBr 11, LitBr 1.5,

BhP 11 - क्षोषिष्ठ (Pan 6.4.156) TS 3.4.3.2 .

the quickest pace परमाध्वरा Kathas 31.39 .

quickly I शीघ्रम्, शीघ्रम् ind — त्वरितम् ind

MBh, R, Sak 3. $\frac{1}{2}$, Karand, लरया instr ind R, Susr,

Sak 6. $\frac{2}{3}$, सलरितम् ind R, सलरितम् ind MBh, R,

सलरितम् ind Git- (पुमि ind KatyBr 8.25. PrasNp,

Nir, MBh, etc — त्वरम् acc or ind — क्षिप्रम् in (Maish

2.15) AV, Br 4.5, 13, In, MBh, etc — क्षपन् only instr

ind TānḍyaBr 7.6.4 — आशु, ind Susr, Harb, Pāncat, etc,

आशुमत ind AV 6.105.1, 2.3, आशुया ind RV 4.4.2,

6.4.6.14, आशु ind Apār — क्षुतम् ind In, MBh, etc,

दुत

Gīt, देवतपश्चम. ind MBh, Var, Sak- द्वापत

ind रामाभिहितम् ind ~~xxxi~~ MBh- वेगतः Kathas- सपदि

ind Kav, VarBrS, Pur, etc- सहसा- रभसात्, रभसेन

ind २- रयेण, रयात् ind लक्ष्मि ind Sak- लक्ष्मि

ind Kathas- रघुया ind RV- द्वाक ind Hariv, Panc,

etc — (in commands) माविष्मन्त (Pāncat), माविष्मन्त

(Bhr) (ind) — माविष्म ind MBh, P, Pur- चतुरम् ind

Kathas 101.96, Rajat 3.188 — यपकम् ind Pas 7.420 .

II अजः ind RV, Bhr, अजसा ind — अजिरम्

ind RV, AV, TS अभितः ind L - सम ind (ana - नादि)

- अभितम, अभितया ind SBr - इषिभ ind

RV 10.157.5 अभित ind AV गृह्यत ind (Maich)

धारवतन ind Heat - नितीक्षि ind RV 1.4.5 गीतिः

ind andBr - मरि ind RV 1.120.12 (क्षिप्रत Say)

मोजक ind (g - पादि) L - भृश ind , भृशम

ind Bh - मक्षुभिः, मक्षुभिः instr pl mfn RV 6.46.6,

मक्ष ind RV - मक्ष ind RV, मक्ष ind Kav,

Kathas - इषिभ ind RV, AV, TS, Maus - इ ind (g

स्वरादि) Naigh 2.15, विप्रम, शुक्रम ind (g

पादि) — श्रुती ind सु ind RV, etc —

साक् ind L, दाक् .

the act of moving quickly कपुरयद् ह, रपुरयद्

Kās , कपुरयद् h, रपुरयद् Kās ' ascending

q. ' (a pigeon) लरोरहः Npr as q. as possible

यथाक्षिप्त ind R , यथाप्राप्त ind ApSr , दूततरम ind

Kāv , क्षीपीयः ind Santis 3.6 cooking q. रनैलिम mfn

Pān 3.1.96, Vārtt 1, Pat, Kull on in 4.172 doing anything q.

आशुकारिणे mfn Ka done q. रादाहृत mfn W a fire

fed with grass (i.e. q. burning away) ^{वसवः} ~~आपिदावन~~ L (prob

) giving q. औषदावन mfn A 19.42.3 going q. शीदमान

mf(आ)n MBh, Hariv, E, etc , आशुना mf(आ)n TBr 1.2

1.26, Mn, MBh, E, आशुगामिन् mfn , द्युतगति mfn has ,

हावः , तुरङ्गः Susr, Pañcat, Sak, etc , तुरया

mfn RV 4.21.10 , तुरगातु mfn RV 1.164.30 , धारिण

mfn Maish , धारमान mfn RV , लघुजम् mfn Hariv, MarkP,

पतुरग mfn W , धारणम् W , गह्वरुणा mf(आ)n

RV 8.22.16 (Say) , रूध्न mf(आ) n P 4.58.7 , सुमर

mfn (Pāṇ 3.2.160) W , आशुगवितम Nyāyas , (a horse)

तुरगः MTh 1, Pāṇcat, Sak, etc , (said of the Haruts)

एवया mfn RV 1.156.1 , (said of Vishnu and the

Haruts : एवयावन् mf(अरी) n RV going to work q.

शीघ्रपराक्रम mfn R , शीघ्रविक्रम mfn P, BhP more q. तूर्णतरम

ind R 3.28 , हरितम ind Prab 6. $\frac{1}{2}$ moving q. शीघ्रग

mf आ) n MTh, Hariv, R, etc , धनुत mfn RV passing

q. say मुदरः W proceeding q. आशुगवितम mfn

Sāh ' produced by speaking q. ' (a term for a kind of

Sandhi produced by changing the first of two concurrent

vowels to its pami vowels) दीप्त mfn RPrat q. angr

शीघ्रकौपीन mfn MV q. attaining one's aim सद्योऽर्ध mfn

RV q. causing intelligence सद्यः प्राणाकर mf(इ) n Cān q.

causing vigour सद्यो जल mfn Car, सद्योऽबलकर mfn

PārudaP q. causing vitality सद्यः प्राणाकर mfn Cān q. drop-

ping सद्यः पातिन mfn Megh q. depriving of vigour

सद्योऽबलहर mfn GarūdaP q. destroying vigour सद्यः प्राणाहर

mfn Cān q. falling रायः पातीन mfn Kesh ' q. ripening '

(a sort of rice) तूणिः Car 1,27.4 q. taking

awa intelligence सयः प्रसाह mf(अ) n Cān q. understood

शीघ्रत्वात् mfn ripening q. पवेतिम mfn Pān 3.1.96,

Vārtt 1, Pat, Kull on Mn 4.172 , (Hibiscus populneoides)

क्षिप्रपाकेन n L rising q. to work लघुसमुत्थान

mfn Kām, Paś running q. शीघ्रता mf(अ) n.

Ph, Hariv, P, etc running q. तूणि mfn Ph 10.52.6

running very q. प्रजवन

100

mfn L stepping q. हरितल mfn Hariv, 3182, 4507, P 1.7

very q. द्रुततरम ind Kāv .

to act quickly दक्ष दक्षते Dhatup 16.7 to cause

to move q. जिन्व cl 1 जिन्वते (rarely Ā) P, AV,

SankhSr 8 to convert q. into the state of लो२ caus

लारयति Bādar 2.1.24, 'Sank to procure q. निपु२

caus निपौदयति PV 8.24.25 .

quickness n शीघ्रता MBh, Śis, शीघ्रलम् MBh,

n, MārkaP, शीघ्रता mfn ^{११} शीघ्रता g पुरादि,

^{११} क्षयम्

~~क्षयम्~~ (Bādar 4.3.1, Sch -- आशुलम् -- आशुलम्

(gana पुरादि Pāṇ 5.1.122), ओशिमन् m (gana पुरादि

Pāṇ 5.1.23) — सलरता, सलरलम् MBh, Kāv, etc —

जेग g MBh, Kāv, etc, वेगिता, वेगिलम् — रहस

n MBh, Kāv, etc — जवनिम्ब m कृद्वादि, जवस n PV — जूति

f (Pāṇ 3.3.97) RV, A, VS 21, ŚBr 2.12 -- जुवस n RV 9.

5.18 — लघुता MBh, MārkaP, लघुलम् MBh — पाठलम् Kathas

— भूमि f RV 3.62.1 , हयस्व n RV 10.89.12 .

quick-sightedness सूक्ष्मदर्शिता ~~म्~~ Wālav .

quicksilver n I पारदः Var, Susr, पारदः Sarva,

पारतः Kathās 37.212, पारः L - तुङ्गनीम.

Sūryas 13.17 — शंकरशुभ्र Bhpr — रसन्दः Cand,

रसोत्तमः L, रसेश्वरः, महारसः L, सिद्धिरसः

Sinhās, सिद्धिरसः Haish, दिव्यरसः L, रसकोहः L,

रसदातु, m L.

II अमरः L — अमृतम. L — आविलजः,

आविलजम L — अशौकम L — स्वकमूर्ति m L — रेखरः

L — पपकः L, पकः L — वारगः Bhpr — दारदः L

—दधिरः L — देहदः L — पतंगः, पतंगम L

— प्रभु m L — (?) बीजम Suryas — महोत्तमस

n L — मृगनाशकः L यशोदः L, (1) यशोदा mL

— शोभावाही L — रेत्रम (only L) — रोषणः (only L),

रोषण m L — लोकेशः — शिवः, शिवदातु m,

— शिवजी तम L, शिववीर्यम L — सिद्धदातु mL — सूतः

— SarngS, Sarvad, सूतकः, सूतकम Sarvad, सूतराज

m L — स्कन्दः L, स्कन्दाशकः L — हंसपादम L — हस्तोत्तम

n, हरबीजम L .

an apparatus for sublimating quicksilver विद्या-

धरयन्त्रम् BhP brought to perfection by means of q.

रसासिद्धिः mfn Rajat, Sarvad consisting of q. रसमय

mf(इ)n Sarvad a kind of metal (mentioned with q.)

पपकम् L a particular preparation made of q. पाण्डु-

सूक्ष्मरसाः Rasendrac a particular p. of q. पीतभस्मन

m L , बहुसूतः Sarvad , मृत्सूतकः Sarvad , रसभेदः

MBh , रसासिद्धिः Rasendrac , श्वेतभस्मन n L , सिन्दूररसः

L a particular process in the preparation of q. रागः

(ifc ओ or ई) Sarvad a particular process to which

q. is subjected पिधानम् (पिधानः अर्थात्)

Sarvad , वैष्णव Sarvad , रसायनम् Sarvad , रसदानम्

Sarvad perfection attained by means of q. रससिद्धि f

Rajat preparation of q. रसकल्पना Cat रसकर्म Sarvad

a process in the ~~preparation~~ preparation of q. वैष्णव f

Sarvad purification of q. रसशोधनम् Cat q. (regarded

as Siva's semen) रेतस n L q. (regarded as the

seminal fluid of Siva) रसः (ifc f3ग) Sarvad q.

(sometimes regarded as a kind of quintessence of the human

body) रसः (ifc fआ) Sarvad q. (supposed to be

the semen of Siva) रुद्रजः L .

quick-witted adj हीप्रबुद्धि --- प्रतिभामुख

L, प्रतिभावनत --- Bh, Kav, etc .

being in a state of quiescence प्रशमारेणत mfn

Ragh .

quiet adj 1 I प्रशान्त p, n, h, etc — उपमृते

पशम् BhP 5.7.10, निमृत् Bh, P, etc, उपरत

SBr, Bh, BhP, etc — निवृत्त BhP, Ucat — निर्वेग P,

Susr — निर्व्यय NBh, Rājat, निर्व्ययन Paish — निमिद

Bh, Rājat, Nāthas — प्रमुत्त BhP .

1 II आरत — तिमित R 28.5, = स्तिमित

— प्रसृत Rph, P, etc — वीत Rajat — (as an ani-

mal,) शकुर Hear — सामन RV 10.85.9 — सुवेत

L .

not quiet अप्रसन्न .

almost quiet प्रसन्नकल्प Pañcat made q. उपसान्वित

R a q. place शमाहः L q. sleep सुखस्वापः Kathas

' q. tempered ' (M. of a man) शान्तिशीलः Vet .

quiet n 1 I शान्ति f Kath'p, Mh, etc, प्रशान्ति

f Mh, Kāv, etc, प्रशमः Mh, Kāv, etc, शमयः Lalit —

विश्रमः Kālid, Śis, Vāc — प्रतिष्ठा (ifc f आ) Mh, Kāv.

2 II उमा L — शन (शनैः pl only in instr)

the becoming quiet उपशमः Mānd'p, Prab, Pañcat,

etc devoted to q. शमपर VarBrS, शमप्रधान mfn Śak

perfect q. (esp. mental repose during deep sleep) सम्प्रसादः

Śr, Lalit producing q. शान्तिक mfn MW relating to q.

शान्तिक mfn MW .

to become quiet उपशम् उपशाम्यति, उपशाम्यते,

व्युपशम् व्युपशाम्यति (ep. also व्युपशाम्यते) MBh ,

समुपशम् समुपशाम्यति MBh, Car , इल् cl 10 इत्यति

इत्यति (Pāṇ 3.1.51) AV, TS, SBr, etc , तिम् cl 4 तिम्यति

Hit to be kept q. शम्य mfn MT to be q. शम् cl 4

शाम्यति (rarely शाम्यते and ep. also शमति, शमते

Ved शाम्यति, क्षिम्यति and cl 9 शम्नाति) TS, SBr, etc , दिक् cl 2,

6 क्षति, क्षियति AV, SBr , (as a quietist) उपरम्

(Pāṇ 1.3.85) उपरमति, उपरमते BbP, BbāP to keep q.

निभृतीकृ Eāv , निष्पन्दी कृ Mricch , नम् cl 1 नमति

(Thatup 23.12), नमते Bālar 6.12 to make q. उपशम

caus उपशमयति ep. उपशमयति , निशम caus

निशमयति AV 6.52.3, 111.2 to render q. उपरम् caus

उपरमयति Nir, Kas' , उपरम् (Pān 1.3.85) उपरमति,

उपरमते Pān 1.3.84 .

quieted adj निर्वाण ^{man}Wh, Kav, etc .

quieting adj उपशामक Lalit .

quietism n शमः Mn, MBh, etc, (personified as

a son of Dharmā and husband of Prapti) शमः MBh —

उपशमति f Vedāntas .

(with Jainas) the destruction (of activity) through

quietism उपशमद्वयः Sarvad devoted to q. शमान्वित mfn

Mund p , शमकृत् mfn L engaged in q. शमस्थ mfn MW

the sentiment of q. शान्तरसः MW .

quietly निभृतम् in ṅh, Kāv, Pañc, etc — विश्रब्धम्

ind ṅh, etc — शनैः ind RV, Śr, etc, शनैः ind RV,

etc — उपजोषम् ind Śak 202.8, v.1. .

more quietly शनैस्तारम् ind AitBr, ĀsvGr q. as een

विश्रम्भसंयुप्त mfn Kām very q. शनैस्तारम् ind AitBr, ĀsvGr.

quietness ॥ शान्तता Kathās, शान्तत्वम् Wairāṇa,

Bhṛ

quietude n शमः Mn, MBh, etc .

(with Buddhists) quietude as one of equipments (one

of the 4 Sambhāras) शमयिसम्भारः Dharmas 117 .

quill n पक्षिनाडी , Susr .

furnished with porcupine quills श्वाविच्छुतलित

mfn MDh furnished with q. शलित mfn MDh ' having hard

q. ' (a porcupine) वज्रशयः L a porcupines quill

शलितमन् n L the q. of a lute रणः L = कोण

, कोणः R 2.71.26 - 81.2, Kā the p. of a porcupine

शलितम् MDh, Bhartr , शलाका Kāty'r, Sch, शलः

शलम् L , श्वाविच्छेदमन् n Kāty'r, Sch , (used for

writing) शलितचक्रम् m L , (used in the ceremony of

hair parting and for applying collyrium) शल्लि

TPr,

Gr, GrGrS , रोमसूची ApGr, Sch ' q. throated ' (a porcu-

pine) शल्लिकः

L ' variegated as the quills of a

porcupine ' (N. of a Nava-rātra) शल्लिपिसङ्गः

AsvSr .

quilt n उत्तरप्रच्छद L — आस्तरणम्, आस्तरणी .

a cotton quilt तूलपट्टी ~~आस्तरणम्~~ Rāmāt'p 1.86, 3c तूलपट्टिका

Buddh L, तूली Subh, Rāmāt'p 1.86, तूलकम् Pān 3.3.116,

Kas, Kathās, RāmātUp 1.86 .

quinsy n अधुषः / Susr .

quintessence n सारः , व्यासम् (ifc fआ) Aitar,

etc — संक्षेपः MBh, R, etc .

quintessence of courage सत्त्वराशि m Kathas q. of

energy सत्त्वराशि m Kathas the q. of (the joys of) the

world संसारसारः 'hurtas' 'q. of the sea' (a pearl)

समुद्रसारम् MBh .

quit vb संत्यज् संत्यजति MBh, Kāv, etc, परित्यज्

परित्यजति (परित्यजते P, MārkaP) In MBh, त्यज्

cl 1 त्यजति P 10.71.6, In, MBh, etc — विहा

विजहाति RV, etc, प्रहा प्रजहाति MBh, Kāv, etc

परिहा परिजहाति P, BhP अवहा RV 1.116.3 8.45.

37, TS, MBh 13.6208, हा cl 3 (Dhātup 25.8) जहाति

RV, etc, प्रतिविहा प्रतिविजहाति MBh — विमुच् विमुच्यति,

विमुच्यते MBh, Kāv, etc, मुच् cl 6 (Dhātup 28.136)

मुच्यति, मुच्यते MBh, Kāv, etc — उत्सृज् उत्सृजति,

उत्सृजते ^{n, Yājñ, Bṛh, etc} — प्रोञ्ज् प्रोञ्जति ^{Pāṇcat,}

Hit, उञ्ज् cl 6 उञ्जति ^{Ragh, Pāṇcat, Bṛh, etc} — परिवृज्

caus परिवर्जयति, परिवर्जयते ^{n, Bṛh, etc,}

अपवृज् caus अपवर्जयति — रिक्ती कृ, रिक्तीकरोति

Hear, Kād — प्ररिच् caus प्ररेचयति ^{PR} — शून्यी कृ

शून्यी कुरुते ^{Pāṇcat} — परिशेष् caus परिशेषयति ^{Bhatt}

— उच्चार् उच्चारति, उच्चारते (^{Pāṇ 1.3.53}) Naish, Bhatt

— व्यतिवृत् व्यतिवर्तते ^R — परिहृ परिहरति, परिहरते

Sis — रह् cl 1 (^{Thāt p 17.82}) रहति ^{Thātup} — पुङ्

cl 6 पुडति

Dhatup 28.90 .

to quit life प्राणान् with मुच or हा or परित्यज्

to q. the field पुरोभागम् मुच .

to cause any one to quit त्यज् caus त्याजयति with

13.288 .

quite अयन्ताय dat ind Pat — अतीव ind .

having ears quite red अध्यात्मोत्कर्ष mfn VS not q.

complete ईषदसमाप्त mfn not q. ripe आपक्व mfn q.

absorbed into Sri श्रीमय mf(ई)n Pāncar q. black

सर्वकृष्ण mfn Pān 6.2.93, Sch q. circular परिवर्तुल mfn Subh

q. confidently अतिविश्रब्धम् ind q. drooping प्रकामविनत

mfn Sak q. dustcoloured परिधूसर mfn Prasannar q. empty

परिशून्य mfn Rach q. finished साधुसिद्ध mfn Susr q. full

परिपूर्ण mfn Kaus q. grey परिधूसर mfn Prasannar q.

intent upon निलीन mfn (loc) Chartr (v.l. विलीन)

q. loose परिश्कृत्य mfn Ucar ' q. naked ' (a paramour)

महानग्नः AV, Sankhār q. occupied with परिरम्भित mfn

(comp) BhF q. perfect परिनिष्ठित mfn sank , साधुसिद्ध

mfn Susr q. reddish brown परिपिङ्ग mfn q. relaxed

परिश्कृत्य mfn Ucar q. reposed परिविश्रान्त mfn Bh q. rested

परिविश्रान्त mfn Bh q. ripe परिपक्व mfn Bh, Kāv, Susr

q. round परिवर्तुल mfn Subh q. satisfied निर्वृतिमत mfn

Malatīm q. twenty परिविंशत mfn Bh q. white साधुशुक्ल mfn

Bh q. yellow नुपीत mfn Bh , रक्पीत mfn Ratnāv .

to be quite statisfied with परितुष परितुष्यति

(परितुष्यते BhP) (gen or loc or instr) Bh, Kāv, etc

to be q. worthless पूतिकुप्पाडाय पूतिकुप्पाडायते Sarva .

quittance n बुद्धि f .

quitted alj अपवर्जित — परित्यक्त — परिहृत

V — प्रजहित EV 8.1.13 — मुक्त MBh, Kāv, etc — रहित

MBh, R, et c .

cardinal point just quitted by the sun मुक्ता

(with or scil दिश) VarBrS the quarter just q. by the sun

sun मुक्तसूर्या (with दिश) Var .

to be quitted त्याज्य (Pāṇ 7.3.66 , Vārtt) En

9.83, MBh, etc , हेय Kāv, Athas, etc difficult to be q.

दुस्त्यज्य MBh, R, etc, दुत्याज्य MBh, R, etc tantis very diffi-

cult to be q. मुहुस्त्यज् MBh, BhP .

having quitted सम्प्रमुच्य ind 3Br .

quitting अपहाय ind n Mb, etc, अपाहाय ind p

MBh .

quitting adj परित्यागिन् MBh, R — उज्ज् Mn — उत्सर्गि

न् — हायन f(आ or ई) MW .

not quitting अनुज्जत .

quitting n प्रोडसनम् — परित्यागः (ifc f आ)

In, Bh, etc, उत्थागः — विरुष्टि f — उत्सर्गः —

उद्धारनम् .

not quitting अविस्रक्तमणम् Ap ' no q. his place

' (a tree) अनोकटः Ragh, etc .

the act of causing to quit हापनम् causing (a person

to q. his occupation by means of magical incantations उच्चाटः

Mantram, उच्चाटनम् Prab, etc .

quitting (a place) (र्हा) त्यागः Prab, etc

quiver vb I विकम्प cl 1 विकम्पते h, P, etc, प्रकम्प

प्रकम्पते h, P — विप् (or वेप्) cl 1 वेपते

(ep. also वेपति) RV, etc, विविप् विवेपते Kaus—

प्रस्फुर् प्रस्फुरति RV, etc, विस्फुर् विस्फुरति विस्फुरयति

(Pāṇ 8.3.7) h, Kāv, etc, परिस्फुर् परिस्फुरति Kāv,

स्फुर् cl 6 (Dhātup 28.95) स्फुरति (m c also

स्फुरते) Kaus, h, Kāv — स्पन्द cl 1 (Dhātup 2.13)

स्पन्दते (rarely स्पन्दति) PārGr, Car, h, etc, प्रस्पन्द

प्रस्पन्दते (ep. also प्रस्पन्दति) h, Paśh, Susr, विस्पन्द

विस्पन्दते

MRh, Pariv, संस्पन्द् संस्पन्दते

MRh

परिस्पन्द् परिस्पन्दते

MRh, 7, परिस्पन्दति, आस्पन्द्

आस्पन्दते R — अस् cl 1 अस्यति cl 4 अस्यति EV .

14.4 & 10.85.8, AV 5.21.8, 6Br, etc — संचल् संचलति

MRh, R, चल् cl 1 चलति MRh, etc, निचल् intensनिचल्चलति lairs — व्यावल् व्यावल्गति Kuval — विभ्रम्

विभ्रमति, विभ्रम्यति

MRh, (as the fetus in the womb)

भ्रम् cl 1 भ्रमति (ep. also भ्रमते) and cl 4

भ्रम्यति, भ्रम्यति MRh — उत्तरमाय Tom उत्तरमायते

Kad — विलुक् विलुठति

Inscr, Balar, Rajat, Sah — रेज्

cl 1 रेजते RV .

II प्रभृ प्रभरते RV — भुर भुरति, भुरते

RV — लेलाय लेलायति लेलायते

VaitrS, TS, Br

Up, ApBr — विवेह् विवेहति Kathas — (with irritabil-

ity) सिमिसिमाय सिमिसिमायते Kathas (with itch) सिमिसि-

माय सिमिसिमायते Kathas — स्फल् (v.l. for स्फुल्)

cl 1 स्फुति .

to cause to quiver स्पन्ध् caus स्पन्दयति Th , उत्तरकी
कृ

quiver n तूणः (g शोणदि g जोरदि v.l.) Kath,

etc (often qu) तूणी KatySr, Th, etc, तूणक ifc Chandor

77 , तूणि m R 2.31.30, तूणि f R (2) 3.8.19. तूणिकः

Epr, तूणिन् m L, तूणिकान्तः Gal, तूणिकः L, तूणीरः

Kth, R, Malay 5.10 बाणतूणः — बाणाश्रयः L, बाणवत्

mfn VS, SR — इषुधि m P, AV, VS, R, etc, इषुनिबन्धन

R — शराश्रयः L, शराधि m Vikr, Kuval, शरावरः P,

(prob) शरावापः Th — निषङ्गः Th, Kav, — उपासङ्गः

Kth, निषङ्गधि Kath — विशिखाश्रयः L — कतापः Kth B

etc (once कलापम् Bh 3.11454) — खोले f L — जम्भः

L — तुलसारिणी L — नैलिका Naish — राकः L .

' arrow quiver ' (a quiver) बाणतूणः bearing a q.

with arrows कलापिन् mfn Kātyār, Bh carrying a q. धृतेषुधि

mfn Bh the cavity of a q. तूणमुखम् Paish 7.54 equipped

with a q. बद्धतूणीन् mfn BHh furnished with a q. तूणवत्

mfn Bh 3.703, 8486, 10463, Hariv. तूणिन् mfn Hariv, P,

तूणीश्वत् mfn Hariv ' golden q. ' (H. of a prince)

काकानेषुधि m Hariv 1683 a great q. महेषुधि f Bh

having a q. (ro sword) निषङ्गिन् mfn AV, etc ' having a

strong q. ' (H. of a prince) दृढेष्टि mfn 1.231 having

no q. अनिष्ट mfn RV 1.31.13 having the q. full पूर्णतूण

mfn RV lying in the q. तूणीशय mfn RV (ifc) P 6 male

into a q. क्षाणतूणीकृत mfn Katha's one who has his q.

tied on बद्धकलापिन् mfn RV possessed of a q. इष्टुधिमत्

mfn VS a q. bearer तूणीधारः Pan 6.2.75, Kas' तूणधारः

a q. with arrow कलापः RV, P, etc (once कलापम् RV

3.11454) representing a q. तूणीशयमाण mfn Kas' 1.112 wear-

ind an excellent q. वरेषुधि mfn P without a q. विवाणाधि

mfn MBh .

to be a quiver इषुध्य Nom इषुध्यति, इषुध्यते

gana कङ्कादि Pan 3.1.27 to become a q. निषङ्गी भू Past

use as a q. तूष्णीकृ Ragh 9.63 .

quiver n स्फुटः Kāv, Rājat, Bhṛ — स्फुरितम्

Kālid, Bhartr, स्फुरः Bhatt .

full-quivered पूर्णलूण .

caused to quiver चञ्चलित Kād .

quivering adj कम्पिन् Kathas — वेपन TS, ŚBr,

VarBrS, Susr, वेपनकर R — स्पन्दित Sah, स्पन्दिन्

Megh, Rājat — पणिष्पद n AV — उत्तरल f(ई) Bālar, Kād

चञ्चल f(आ) MBh, etc — स्फुरमाण, प्रस्फुरित

MBh, Kāv, etc, परिस्फुरित Uttarak, स्फुरित Kāv, VarBrS,

Pāncat, विस्फुरित, स्फुर् (ifc) Śis 2.14, स्फुर

Pāncat — संचल — व्यामेल Kāv, Kathas, etc — प्रस्त

MBh, etc — (of lightning) विलम्बित Tirk, Arab —

परिजम्बराण RV 1.140.10, भुरण्यु RV — ललित Bālar —

(as lightening) चोक्ल f(आ) Uttarer — संजर्भुराण

RV .

not quivering अस्पन्द Uttarer, Rajat, अस्पन्दन

Susr, अस्पन्दमान (v.l. for अस्यन्दमान), अविस्पन्दित Kum

3.47 .

' having quivering eyes ' (a kind of animal) ललनसि;

L havin g. lips स्फुरमाणौष्ठ R , स्फुरदधरोष्ठ II,

विस्फुरिताधर BhP having g. outer corners (said of eyes)

लोलापाङ्गु III g. motion (of the eyes) खेतनम् Git 1.

40 q. ornament (?) प्रसनम् Kaus 14 q. pronunciation

कम्पनम् Comm on PPrāt with q. lip स्फुरदोष् f(ई)

M31, स्फुरदोष्क L .

to be pronounced in a quivering manner कम्प्य .

quivering n कम्पनम् Susr — वेपनम् Gob , , etc,

वेपथु m AV, etc वेपः Kaus, 4h, प्रवेपः R,

वेपस् n RV — स्पन्दनम् AsvGr, Nricch, etc,

प्रस्पन्दनम् Susr, आस्पन्दनम् BhP — स्फूर्ति f Bhpr

स्फोरणम् Vop, स्फार, स्फुरणम् L, स्फुरण —

(the heart) असः L — आस्फोटः, आस्फोटा L — (of

lightening) भ्रान्ति f Kav, Kam — त्रेला SBr # (of light-

ening) विस्फुरणम् Harāv — स्फालः Vop, स्फोतन,

स्फोतनम् W — (of lightening) विद्युलम्पः Megh .

quivering of parts of the body (as indicating good or

bad luck) स्फुरणम् MW .

quotation n उपन्यासः Mn, Mālav, Sāh, Dāsar, etc —

उपबन्धः TPrat — ग्रन्थावृत्तिः L — लक्ष्णम् Pān 1.4.84 .

a partial quotation ' (the q. of verse by the pratika)

भागपठः Kaus', Sch q. of words (from the Veda) and the

word quoted निगमन्म् Nib .

quote vb उदाह उदाहरति — पठ् cl 1 पठति

(पठते) Laty, 10th, DhP, Susr — निगद् निगदति Susr —

आम्ना आमनति — अभिनी L — उत्पद् caus उत्पादयति

(rarely उत्पादयते) — धृ cl 1 धरति, धरते (1st hatup

22.3) more commonly धृ caus धारयति, धारयते L .

to quote in addition उपोदाह उपोदाहरति ParGr .

quoted adj आस्तात — (esp. from the Veda)

उत्पन्न 'aim — धृत L .

quoted together as one verse (as Mantras) इक्पातिन्

AitBr 1.19.9, ĀsvSr 5.18.11 .

to be quoted आम्नातव्य APrat .

to be quoted as example उदाहरणीय Com on Nyāyam,

उदाहार्य .

one who has quoted आम्नातिन् in Comm on Pan 2.3.36 .

the being quoted (as a Vedic passage) उत्पत्ति

f

Jaim !.

quotidian adj दैनिक f(ई) Pur — दैनिक

f(ई) AgP .

quotient n भागः — (in arithm) गुण्य f

Col — आप्ति f , आप्तम् , अवाप्तम् Comm on VarBr ,

(in arith) अवाप्ति f — (in math) फलम् (ifc)

f आ or ई) Sūryas .

obtained (as a quotient in division) तथा

mfn Col

a series of quotients

फलवल्ली

Āryabh, Com , Col .

the absence of an r

विरेफः

containing the letter

r रेफिन

mfn $\bar{A}sv\bar{S}r$

the euphonic junction of r रेफसन्धि

m $\bar{P}r\bar{a}t$ having the letter r

रेफिन

mfn $\bar{A}sv\bar{S}r$ hav-

ing the sound r (said of the vowel ri) रेफवन्त mfn $\bar{P}r\bar{a}t$

the letter r

रेफः

$\bar{P}r\bar{a}t$, $\bar{S}r\bar{S}$ pronounced without an r

विरिफित mfn litBr together with the letter r सरेफ

mfn RPrat to have the pronunciation of the letter r रिफ

pass रिफ्यते AsvSr having the nature of r रेफिन

mfn AsvSr .

rabbit n शशः RV, etc .

race vb वाजय Non वाजयति, वाजयते

race n I जाति f KātyŚr 15, Mn, vājñ, etc, जाती

h 14.2549, अभिजनः, जनः (g वृषादि) n, etc,

प्रजा (ifc f आ) RV, AV, etc, जनिमन् n P,

AV 1.8.4, 2.31.5, 6, जननम् L, जातम् RV 8.39.6,

AV, etc प्रजातन्तु n TP, h3, जा AV 5.11.10

जनस n RV 2.2.4 — वंशः Br, etc — अन्वयः

अन्वयः Bh — गोत्रम् ChD, SañhTr, Kaus, etc,

सगोत्रम् — संतति f n, Bh, etc संतानः, संतानम्

Hir, n, Bh, etc, लनयम् RV, VarBrS — कुलम्

(ifc f आ) — विश f (m only L) RV, AV, VS, Br, Bh, BhD

विशः f n1 — लोकम् RV, AV, Kāth, Br, AitBr, Pān 3.3.

1, Var, Br — कुटुम्बः, कुटुम्बम् L — योनि m f in

RV only m f sometimes योनि) n, Bh, etc .

II अनुक्रम — अति f L — शतः RV 1.123.1

सिति — गच्छ: Jain — ग्राम: PF 10.146.1, IV,

etc — चर्षणय: f pl PF, AV 13.1.38, Bh 10.23.2 — निधनम्

(निधन: only Hariv 4846, g अर्धचर्षि) L — प्रवर:

L — व्यपदेश: Sak — शम्बल: शम्बलम् L (also

written सम्बलं, सेवल) .

according to race अनुवंशम् ind , यथाजातम् ind Br

according to the usages of a r. यथागोत्रकुलकल्पम् ind Cobb the

animal r. तिर्य्योन्यन्वय. being of the r. of बीजिन mfn

if Rajat being of the same r. सबन्धु mfn PF, , 10

belonging to any r. of जातीय mfn ifc (APrat 1.28, Pan 5.

3.6.4.9, 6.3.35, 42.46 : Pātyār, etc belonging to a r. जन्य

mfn RV 2.37.6 : 39.1, 10.91.2, Śāṅkhār 15.12.2 , आनुवंश्य

mfn L , कौलिक mfn W belonging to a r. of crea-

king महाराजकुलीन mfn W belonging to . अन्वयवत्

mfn belonging to that r. तद्वन्धु mfn RV 10.61.18 belong-

ing to the r. of animals तिर्यग्जाति mfn W the Brāhmanical

r. ब्राह्मणजाति f W , बाह्यणजातम् SB , ब्राह्मणजम् W chief

of a r. वंशनाथि R , कुलपा m f RV 10.17 .2, AV col-

our = r. वर्णः (वर्णम् & अर्धर्चादि) (ifc f आ) RV, etc

consecrated to the 5 races पञ्चजनीन mfn TS, TBr, पञ्चजनीय

A itBr, ¹⁻ ¹ sankhSr containing over 5 r. of ren पाञ्चजन्य

mf(आ)n RV, etc Br, 13h descended from a good race योनिमत

mfn Heat descended from a great r. महावंशसमुद्भव mfn B

devoted to the 5 races पञ्चजनीन mfn TS, TBr, पञ्चजनीय

A itBr, ¹⁻ ¹ sankhSr ' divine race ' (the gods collectively)

दैव्य or दिव्यजनः dwelling among the seven races of

mankind सप्तमानुष mfn RV extending over a whole race

कोल mf (इ) n B 4.28.9 extending over 5 races o

men पाञ्चजन्य mf (आ) n RV, etc Br, Th the five r. of

men पञ्चव्रताः the history of a race वंशचरितम्

the human r. मनुष्यविश f (अitBr), मनुष्यविशम् (Br),

मनुष्यविशा (Kath) a low r. दुष्कुलम् Th, Wh, V a

noble r. सद्देशः Sab, Prasāṅg, Pañcar, वंशः of a

good r. सुजाति mfn RV of a low r. व्यजाति mfn V

of an inferior r. व्यजाति mfn V of bold r. (Agni)

धृषद्वर्ण mfn RV 10.87.22 of equal r. with तुल्यवंश

mfn (gen) Can (Hit) of good r. सुजातीय mfn of

noble r. अमलान्वय mfn talatim of pure r. अमलान्वय.

mfn talatim one's own r. स्नुकुलम् Kathās of the animal r.

तिर्यग्योन्यन्वय mfn peculiar duty of r. कुलधर्मः

IsvGr, Ip, In, etc a person the same r. स्वमानजनः a

prince of the lunar r. सोमवंशिन् n the r. descended

from Varshneya वाष्णीयः Wh ' r. increaser ' (Vishnu)

लवतुवर्धनः Wh 1.70.33 the r. of Aila i.e. the lunar r.

रेतवंशः Wh (IV 511 n 1) the r. of Asuras असुरविशम्

litBr the r. of Charad-vāja भरद्वाजः m pl IV the r. of

Bhishma भीष्माः m pl III the r. of Bhishma भीष्माः m pl

III a r. of gods देवजातम् Br the r. of adh. मधवः

m pl III, Hariv, III a r. of men युगम् (also with मानुष

or मनुष्य) IV, etc the r. of Nishadha निषधवंशः III

' r. of Surabhi ' (oxen cattle, kine) सुरभीगोत्रम् III the

names of men मानवाः m pl IV, Br , (5 in number) मानुषाः

m pl (ifc f आ) IV, etc , क्षितयः f pl , कृष्यः f

pl (once only see RV 4.42.1) Rahu's रघुवंशः P the

Pakshasa r. रक्षोजनः

Gobh the five races (the five

Tryan tribes of the Yadus, Turvasas, Truhyus, Anas & Purus)

पञ्चजनाः RV 3.8 ff, MBh 3.14160 = पञ्च कृष्यः

relating to a race कृत्य mf(आ)n Bhartr 3.24 (ifc)

Bh 8.6.12, 10.57.1 relating to the 5 races of men पाञ्चजन्य

mf(आ)n v, etc Br, MBh springing from a high race महावंश्य

mf n Rajat springing from a noble r. महावंश्य m n Rajat

sprung from a bad r. दीपकुल, दीपकुलेय mf(ई)n MBh, 2.

दीपकुल्य m n MBh 3.12629 sprung from a great r. महावंश

mf n महावंशसमुद्भव

mf n MBh sprung from a low r. दीपकुल

दीपकलेय mf (आ) ln 100h, 1, दीपकुल्य mf 100h 3.12629 spun

from the r. of सेतानज mf (gen) Haric surrounde by ar

ग्रामिन् mf TS, 2 a very degraded r. सुदुपकुलम् a very

low r. सुदुपकुलम् R whole r. of deer मृगजातयः pl 100h .

race n वाजः IV, VS, Gr¹Gr², वाजिनम् RV, VS, AV —

(lit) धनम् — प्रायः AV 4.25.2 .

. a chariot race द्यम् RV eager for a r. वाजयु

mfn RV running like a r. horse द्युदु mfn RV running ~~take~~

races सारस्वति mfn T8 started ^{to a} race वाजप्रसूत mfn RV .

to wish to run a race स्तु desid सिषीषति with

वाजम्) .

race-course आजि m rarely f PV 4.24.8. AV 11.2.4 —

कीथि f कीथी 'is 5.60 — सप्तम PV .

(lit) the thing raced for धनम् .

a race-ground

काष्ठा

RV .

race-horse

वाजसृत्

mfn RV, TS .consisting of race-horses

वाजवत्

mfn RV .

racer n रघु m RV — वाजसूत mfn RV, TS .

produced from a racer रघुज mfn RV ' r.'s death '

(N. of the northern part of kuru-kshetra) तूर्द्धम TAr 5.1,

तूर्णशम RV 8.32.4 the r.'s drinking तुरसपेयम RV 10.

racine adj वाजसृत् RV. 10 .

racine n सर्गः RV .

racking n प्रमथिः MBh, Hariv .

endearing form of Rādhā (the Gopī) राधिका Git ,

Pāncar P. and Kṛishna राधाकृष्णो m cy BTL 184 .

radiance n विकाराः Inscr — प्रभा n, etc,

प्रभानम् Pan 8.4.24, Sch — उद्भासः ana अनादि

Pan 2.136 (not in the Kās) — प्रद्योतः sr — श्रुद्युति

f उज्ज्वलता, उज्ज्वलत्वम् — भर्गः sBr , SāṅkhSr,

भर्गस् n RV, Br, Gr̥s, etc — श्री RV, etc — शोचिस्

n RV, AV, Hariv — स्फुरितम् Sh, Kathās — ज्वलितम् Ragh

8.53 , ज्वलत्वम् Nrisip 2 — कमा L — धर्मरश्मि m W

— चक्षस् n RV, AV 6.76.1, (of the sea) Lāt 1.7.5 —

भ्राजिष्णुता usr — वसु L — विराष्टि f RV .

deprived of radiance निष्प्रभ mf आ n R divided

in r. छायाभिन्ना mfn Meth 62 equal in r. समद्युति mfn

' having ~~the~~ cool r. ' (the moon) हिमद्युति n sis ' hav-

ing hot r. ' (the sun) निदाघधामन् m sis 1.24 possessin

the r. of fire तिक्तायन mf(ई) n see तप्तायन r. is put

forth by भा pass भायते (impers) (instr) Bhatt .

to cover with radiance परिमृज् intens परिमर्म्यते (Sāy)

RV 1.95.8 to give r. विराज् caus विराजयति rarely

विराजयते) Meth, R, etc to spread r. everywhere परिपृज्

परिश्रजति, परिश्रजते

R .

radiant adj I, विकाशिन Kāv, विचाकशत् RV, सविकाश

f(आ) Kathas — विभानु RV — प्रभावत् h, Kāv, etc —

किरणमय — मरीचिमातिन् Hit, मरीचिन् — मयूखिन् h,

उन्मयूख Ragh, Tech, Kād — अंशुमत्, अंशुकः —

नराउमि RV, रश्मिमत R — उब्दात्पु Amar, उब्दासिन्

Kum, Bhartr, उद्भासवत् ana बलादि Pan 5.2.136, (not

in the Kās), भासुर Kāv, Rājat, etc — सुभास्वर R

— उच्छेख — सुज्योतिस् RV, VS — श्री RV 4.41.8 —

समुज्ज्वल Kāv, Kathās, etc — भामिन् RV, etc — मधूखवत्

Var — प्रदीप्तिमत् MBh, दीप्त Kathās 25.135 — शुभ्र f(आ)

RV, etc — राजमान Vedāntas, राज् (ifc) .

II अभीषुमत् ^{sis} 16.50 — तार Negh, Amar, Kathās

73, Sāh — भाजिष्णु MBh, Rach, BhP, Suśr — रुच्य VS,

रुचिर f(आ) MBh, Kāv, etc, रुच्य f(आ) Maish, रोच्य AV

लेचन f(इ, आ) AV, Br, GrS, MBh, Hariv — विचक्षण

RV, AV, Br, GrS — विरोकिन् RV — विलासिन् MBh — शुचि

(f nom pl शुच्यस् in 8.77) RV, etc, शुचिष्मत् RV —

शुध्यु शुध्यु RV, VS, TS — शोचिष्मत् RV — श्यन्द्र

(only ifc) — सुरुचिर f(आ) MBh, P, etc — सुवर्चस

Tup, MBh, सौवर्चसः MānGr .

all radiant विश्वचन्द्र excessively r. परमभारचर

having a r. body ज्वलच्छरीर Bear having r. beauty

विकचशी Kāv having the face r. with joy सम्प्राहृष्टमुख MBh

of r. birth सुविजान्मन

RV one whose face is r. with

विशदानन (ifc) Rajat r. as the moon शशिसंनिभ Bh

r. as the sun रविरामप्रभ , रूरपक्षरा RV r. with

मरीचिमत् (ifc) Bh , विक्रय (comp) Bh, Kāv, etc ,

सुहासिन (comp) VarBrS r. with glory दीप्ततेजस BrahmaP

r. with gold कनकौज्ज्वल Bh r. within प्रहागवामन Bh

r. with light भाक्त्रजीव RV , अर्किन RV 8.1.1.13 r. with

the moon and stars (said of night) रफुटचन्द्रतारक f(आ)

Num self r. स्वशोचिस्त RV , स्वयमुज्ज्वल VarBrS ' what is r.

(an ornament of gold) रुक्मम् RV, AV (रुक्मम्) VS,

Br, SrS with a r. face विक्रान्त f(आ) Kathās .

to be radiant विद्युतय om विद्युतये RV to be-

come r. रश्मि cl 1 (Dhātup 22.51) रश्मयते RV, TS,

Kāth to be r. रुच c 1 (Dhātup 18.5) रोचते (Ved

and ev. also रोचति) RV, etc , विरुच विरोचते

RV, etc , अभिराज अभि, etc , विभ्राज विभ्राजते

, (ep. also २) RV, etc , संशुभ संशुभते TBr, १२३ to make

r. ज्वल caus ज्वलयति or ज्वालयति GopBr 2.5.5 ,

(Ā) h, etc , राज caus राजयति , राजयते .

radiate vb आगिदी PV 9.108.9 - हलस हलसति ,

हलसते hñ, Pañcar, Śis, etc — प्रशुचं प्रशीचते

RV .

to radiate heat आतप आतपति AV, VS, caus to

r. heat downwards अवतप अवतपति AV 12.4.39 to r.

li h downwards अवतप अवतपति-

AV 12.4.39 .

to cause to radiate हृदसि caus हृदस्यस्यति Pancar,

Prab .

radiating upwards हृदसि

Sis 3.62 , कृद्वेमासिन

MBh .

radiating (the act of) n हस्तारणम् Pajat 5.313 .

radical destruction मूलविनाशनम् P a r. fact

मूलिकाशः III the relation of (a word in its) r. form

to (itself under the) mutations (of inflection etc)

प्रकृतिविकृतिस्वभावः III a r. word शब्दयोनि m L .

radically आमूलकम् ind Kathas .

radish n मूलकः, मूलकम् in, वज्र, etc, मूलम्

(or मूलः n अवलोकिते ifc f आ or इ) L, अमूलकम्. Bhpr.

मूलकपौतिका (susr, pr, hpr), मूलकपौती (hpr, dhpr),

कन्दमूलम्, कन्दमूलकम् L, नेपालमूलकम्. Bhpr, मुलाग्रम्

L, मूलाक्षम् L — हरितदन्तः, हरितदन्तम् L, हरितदन्ती

Susr, हरितदन्तः, हरितदन्तम् L — नीलकण्ठम् — नीलवर्णः

नीलवर्णम् L — पारीरम् (only L), पारीरम् (only L),

पारीरः (only L) — गुक्षारम् L — रुचिरम् (only L) —

रितम् L — सुगान्धिमूलम् L — सेवित्रम् L — हरिपणम् L,

हरिपणम् L.

a full-grown rasis महामूलम् buddh a kind of r.

कुञ्जरेश्वरमूलम् — मूलक, (kautilya पाणवरामूलम् L,

दीर्घकन्दकम्, मूलक, दीर्घमूलकम् L, बालेयः L,

मिश्र mf (m) n L, विष्णुपुत्रः L, शाखाकर्कशम्

L & v.1. शाखाकर्कशम्, शाखाकर्कशम्) , शाखाकर्कशम् L,

रघुमूला L a large r. महाभूमम् added together with

r. root समूलक mf n a young r. शाखाकर्कशम् L .

radius n अर्धव्यासः . — अर्धकर्णः, मध्यकर्णः

the radius of a circle कर्णाद्यः, कर्णाद्यम् (?) Suryas,

विष्णुभार्गवः, विष्णुभार्गवम् Aryab the r. of a circle

made by an asterism in its daily revolution दिनव्यासक्रमम्

Suryas 2.60 r. of a wheel अरः RV, etc .

raft n यु०, ल० (ifc fआ) RV, etc —

उ०, ल० Hh, Bakh, etc , उ०, ल० — तारकः ,

तारकम् L — तारणः L — तरः L — तरणः L — तरणः

HParis 2.220, तरणः, तरणी L, तरणकः L — तरह f

(Siddh puml 74) L — तरिकः, तरिका L — तरीकः L,

तपः

Un 3.62, sch

कौशः

Mahavy - आहू

m

f n ; आहू m L आहू n कौशः rivyav 3 -

तपः, तपः L भसः f L - भसः L भसः, भसः,

भसः L - तपः f W - तपः L - होः L .

relating to a rat औप m n rana संकलित, Pan

कुलवः

4.2.75 a weak r. ~~कुलवः~~ In 9.161 .

rafter n परिमित f AV .

rafter for a roof स्वरणी L the rafters fastened to

the beams (of a roof) वैशद AV, etc .

rag n चीरम Tār .4.12, Gaut, in 6.6, etc

(ifc parox Pān 6.127 & 135) , चीरा VarBrS 89.1,

Rajat 4.573 — कर्पटम Pāncat, Kathās, etc, कर्पट L

— लवतकम Susr — कथा Bhartr, Pāncat — अम्बर

स्वण्डु, ओम्बरस्वण्डुम Bhartr — वासुस्वण्डु, वासुस्वण्डुम

SarngP - कुपेच्छा Car असिर 9.76.4 - नवतक

clothed in rags वीरिन mfn Bh 3.13, Har 10594,

Bh 3.33.14 , वीरभुत mfn Bh 3.22, वीरप्रावरण, वीर -

विवसन, वीरवसन, वी

R 2.6, वीरवासस mfn Mn 11.

102 106, Bh 13, etc (sp) a collection or r. out of a

dust heap used by Buddhist monks for their clothing पासुवूम

divyav made of a hundred tattered r. सुजीर्णशतवण्डमय

mf'ई n Bhartr ' wearing r. or a rag ' (a beg ar) कपट

धारिन m L rag wearer केशाधारिन m Bhartr to assume

the rags of an ascetic सिंघी ५२३१ Nom सिंघी ५२३१

Anarghar

to put on rags सिंघी ५२३१ Nom सिंघी ५२३१ W.

rage (as a passion) vb कौपाय Nom कौपायते

Hariv 15567 (v.l.) — कृष्णाय Nom कृष्णायते, कृष्णायते

RV .

rage n प्रकोपः Mn, MBh, etc, कोपः (with loc, gen)

प्राति or उपरि of ifc) n 3.230 & 8.280, MBh, etc मन्वु

m RV, etc, मन्वु f L शेषः, Apast, MBh, etc, रूप f

MBh, Kav, etc प्रातिरम्भः अभिसर ह्यः MBh 14.874 .

filled with rage उष्मान्वित mfn L harsh from r.

रौरभमभव mfn W in a r. मन्वुते ind AV .

to be in a rage परिकुप परिकुप्यति MBh to boil

with r. कुप cl 4 कुप्यति, कुप्यते MBh, etc to fly

into a r. परिकुप्य परिकुप्यति R .

ragged adj लीरित only in comp - जेजरीक

सुजीणी

covered with ragged garments कपटिक, कपटिन

L 'one dressed in r. garments' (a beggar, etc) कपटिक

L r. clothes परवरम Kad, Balar r. cloth गाडुकम

पात्र 23

L, गौणी L a r. garment ~~गौणी~~ L (कपट) r. raiment

गौणी

L.

the Rāghavas and the Pāṇḍavas राघवपाण्डव (ibc)

' N. lion ' (N. of Rām-chandra) राघवसिंह .

' Raghu's son ' (patr of Rāma) रघुसुतः . Shatt .

a raging forest fire पटु तरवन दाहः Pit ' r. with

wind (night) वायुरीषा (?) L .

raging (of diseases, war etc) प्रकापः Var, Rajat .

the raging of diseases रोगोत्पत्तिः VarBrS .

a form of Rahu राहु m Var H held by R. सराहु

mfn BhP possessed by R. सराहु mfn BhP R. and Ketu राहुकेतु

m du MBh ' R.'s enemy ' (N. of Vishnu (according to others,

the moon)) राहुशत्रु m P 2.114.3 ' R.'s favourite ' (beryl)

कैतुरत्नम् L ' R.'s jewel ' (the hyacinth) राहुरत्नम्

L R.'s mouth राहुमुखम् Mricch ' R.'s sons ' (N. of partic

Ketus or Comets राहुयुताः m pl VarBrS .

to rail at विगृह्णते caus विगृह्यति r. against

(fig) मेष cl 1 मणते (en. also मणते) .

rail n सूत्रे f सूत्रा विव्यव .

railing n स्तम्भकारः W — आरम्भण Mahavy-स्तम्भः

L .

absence of railing निर्वदिः

to be conciliated by raillery (applied to a wife's bro-

ther or other relations of a wife) वैहार्य mfn. Wh .

raiment n निस्त्रम (निस्त्रमः अर्थात् निस्त्रमः ifc f आ) PV

etc — सिचयः Vikr, Kād, Rājat,

costly raiment महावनम L food and r. भोजनोपकरणम

A a kind of r. जातिका , निवासनम Buddh old and ragged

r. सिचयः old r. आहतम L , धरी , भिक्षुसंघाती

Susr ragged r. मिश्रसंज्ञा Susr .

rain vb वृष cl 1 (Phatup 17.5) वृषति (ep.)

also वृषति and Ved वृषते) BT, etc , वृष , प्रवृष

प्रवृषति MBh, Kāv, etc , विवृष caus विवृषति .

MBh 8.801 , प्रविवृष प्रविवृषति MBh कर cl 1 करति

— चर cl 1 चरति Phatup 9.6 .

to rain along अनुवृष् AV, TS to r. down वृष्

cl 1 (Dhātup 17.56) वर्षति (ex. also वर्षते and led

वृषते) RV, etc to r. down upon समभिषृष समभि-

वर्षति BhP to r. in fine drops शीकाय शीकायाते

TS, VS to r. in five drops शीक (शीक) cl 1 (Dhāt-

up 4.1) शीकते Hear, Bhatt to r. upon वृष् वर्षते

(with instr) , अववृष् Ved TS 22.26, etc ,

अभिषृष P RV 7.103.3, AV, etc , अनुवृष् AV, TS ,

विवृष caus विवर्षति Bh 8.801 , सवृष सवर्षति

TS , (overwhelm) (with a shower of arrows) वृष

caus वर्षयति (instr) Bh to r. violently अतिवृष

(said of gods) to cause o r. अति वृष (sometimes A)

VarBrS, etc .

to cause to rain प्रवृष caus प्रवर्षयति TS, Br ,

(Parjanya etc) वृष caus वर्षयति P, TS, Bh to caus-

any object to r. वृषाय (in Padap वृषय) Nom

वृषयति (acc) RV 10.98.1 .

rain n I वर्षा SanhGr, VarBrS, m वृष्टि f, वृष्टयः

f pl PV, etc, m वर्षः, वर्षम् (ifc f आ) PV, etc,

पानीशतर्षः Hit, वर्षितम् Hariv (v.l. वर्षेण),

शरवर्षम् Sis (pl), वर्षित m SB, अभिवर्षः Bh^p,

प्रवर्षः Mch, Pancat, प्रवर्षाः m pl, वारिषः n 3.62,

Sch, वर्ष, m वृष्टि f L, वृष्टि n n, Mch,

etc — साकेलम् (ifc f आ) VarBrS — (esp : पयस-

n — तीयपातः VarBrS 49.19 — तीयैस्सर्गः Mch — मेघोदकम्

Mch — मेघजम् अम्बु — आकाशसर्विकम्, आकाशोदकम्

— रत्नजलम् L — धारा पजन्यः Bhā 3.14 .

II अगारिः m chiefly vedic IV, etc — अभपूरा f. RV 10.

77.1 — अक्षरः L औद्धन SankhBr गोधूतम् L —

परभूतम् L — पवित्रम् L, वर्षणम् — पूरणम् L — पृषितम्

Gobh — माारे f L .

abounding in rain वर्षक mf(आ)n TS, Br, Bhatt

accompanied by r. सवृष्टिक mf(आ)n Gat, सपुषत mf(आ)n as

in r. वर्षित in SankhGr 4.7 attended with a r. of

वर्षिनि mfn (ifc) beautiful r. सुवर्षम VS, Br,

सुवर्षि f Ch p, VarBrS, etc belonging to r. वर्षि

mf(आ)n RV, VS, TS, etc belonging to the rains वर्षिक mfn

W causing r. जलकृत mfn VarBrS, समिद्धायेन mfn VarBrS,

वृष्टिवानि mfn RV, TS, Br, वृष्टिसानि mfn Wair^a, Kath

causing to r. वृष्टि mf(आ)n Sis coming down as r. धार

mfn Susr, Bhp r coming from r. वर्षज mfn ah the cond-

ition of r. वृष्टिता aish consisting of r. वृष्टिमय

mf ई In Hcar desirous of r. वृष्टिकाम mfn aish desire

(considered as the fat which drops from heaven) द्यूतम्

Naigh 1.12, Nir 7.24, हृदयं a fine drop o' r. शीकरं

(mostly pl) W fine r. शीकरं L, शीकर a flow o' r.

शैतलं n P, AV (prob) ' fond of r. ' (a peacock)

वृषिन् m L giving r. वारिह mfn 1n, VarBr3 the god

f r. वारिवाहः Sinhas the god of r. and the god of wind

परित्र्यावाती EV a good r. सुवर्षि R grown up in r.

तर्षिह mfn AV, VS, 3Br, 'aus' havin' fine r. शीकरीव

mfn W holding r. तर्षिन् mfn ' living by r. ' ((land))

nourished or watered by r.) पृष्टिजीवन mfn " , देवमातृक

making r. वर्षिकर mfn L not coming from r. (as water)

अवर्षा mf(आ)n TS 7 not wishing r. अपृष्टिभूमि mfn ApSr

(land) nourished by r. पृष्टिजीवन mfn " , देवमातृक nourished

by (2 mothers i.e. by) r. and rivers द्विमातृक mf(ई)n

L obtaining r. पृष्टिजन mfn P, T, Tr, पृष्टिसाने mfn

Maistrs, TS, Kath of r. वर्ष्य mf(आ)n RV, TS, Tg, etc one

who makes r. वर्षि mfn Tr pouring forth r. वनभुज

mfn Ragh produced by r. वर्षु mfn TS (Sch) (water etc

produced by r. during sunshine आतपवर्ष mf(आ)n AitBr,

Katya'r producing r. वृष्टिकर mf(ई)n VarBr, वर्षकर

mfn L ' protecting from r. ' (an umbrella) वारित्रा L

r. and wind वृष्टिमाकृतः, वृष्टिवातः Hariv, जातवर्षः,

जातवर्षाः Pañcat, Rājat r. appropriating स्ववृष्टि mfn

RV ' r. born ' (a frog) वृष्टिभू m L a r. cloud वृष्टिभू

RV, महानदिः L, (perhaps) मधुवृष्ट RV 1.7.9,

मृक्षिणी, संवर्तः R, Hariv a r. drop धाराकुरः L

a r. drop fallen in sunshine वीक्षानिन्दु m Kath ' r. riv-

ing ' (a cloud) वनरः L ' r. holder ' (a cloud)

वर्षधरः L r. of arrows or flowers धारा- r. personi-

fied पञ्चि RV, etc r. shower धारानिपातः Panc,

धारारसमाप्तः prob, धारारः Kav, Hit a r. that has just

ceased निवृष्टि f Hariv, निवृष्टः, निवृष्ट r. that is to

be expected in a moment क्षणवृष्टि f VarBrS retaining r. for

one's self सवृष्टि mfn RV sending r. in abundance

(said of Indra) प्राज्यवृष्टि mfn 'sak a shower of r.

रीकावृष्टि

वृष्टिपातः Ragh ' stone r. ' (a shower of stones) वृष्टि

f ^A want of r. अनावृष्टि f, अवृष्टि f 9Br 11, Kaus, VarBr9,

अवर्षणम् 13h 12.1208, 2, अवर्षा 13h 12.4579, अवर्षणम्

Vet (land) watered by r. वृष्टि जलिन mfn w, देवमातृक् wet

with r. शीघ्रिराद् mfn Ragh when no r. is to be expected

अवर्षतव्ये ind ApGr while (Indra) pours down r. अतीकर्म

ind RV 10.55.7 .

to cause rain वृष caus वर्षयति (without acc)

Ch p 2.3.2 to cause to fall down as r. (flowers) वृष

caus वर्षयति , TC, 13h to pour down r. अभिप्रवृष 13h,

etc to produce r. वृष caus वर्षयति (without acc)

ChUp 2.3.2 .

rains वर्षाः f pl (exceptionally sg) २१, etc, वर्षाः

m pl, वर्षाणि n pl AV, प्रावृषः Hariv, प्रावृषा L,

वरिषाः f pl L, (the months Ashadha and Shravana compris-

-sing the half of the rainy season which lasts in some parts

from the middle of ~~October~~ June till the middle of October)

प्रावृष f RV, etc .

' produced in the rains ' (a frog) वर्षाभू m L re-

lating to the r. वार्षिक mfn W ' produced by r. ' (Boerhavia

Procumbens) प्रावृषायणी L .

मेहन्द्रधनुस

rainbow n I इन्द्रधनुस n AV 15.1.1. मेहन्द्रधनुस n

९९ सीत्रातनधनुस n Vas — सुरेश्वरधनुस n Kav — सुरधनुस n Kav

Var — वार्षिक (with धनुस) — इन्द्रचापः Wh, Tech,

VarBrS, सुरेन्द्रचापम SarnP, सुरपातेचापम VarBrS, सुरचापः, सुरचापम

VarBrS, Kir, Kad — हरिचापः, हरिचापम VarBrS — माधवतचापः

Uttarar, वासवचापः Vcar आरवण्डकचापः, आरवण्डकचापम्

Kad, आरवण्डकधनुः n Kad — मेहेन्द्रचापः Hariv, Vav-^{पापः} पुरंदर-

Var, हर्षेष्टचापः Hariv — गोपतिचापः — शतमन्युचापः,

शतमन्युचापम् (7) Kad — इन्द्रकामुकम् VarBrS — शक्रकामुकम्

VarBrS, शक्रचापम् IBh, Hariv, etc, शक्रधनुः n IBh, P, etc,

शक्रशरासनम्

शक्रबाणसनम् R, L — सुरराजशरासनम् Vac — शात-

कृतवम् (with शरासन) car — सुनासीरशरासनम् Hcar

— इन्द्रायुधम् IBh, VarBrS, Ra h — शक्रायुधम् P, VarBrS, VarBr

— देवायुधम् L — त्रिशूलायुधम् Ra h 9.54 — काशिकायुधम् ११०

L—सुरकार्मुकम् Vikr — धन्वन् n PānGr 1.4 — मणिधनुः m (Aobh-

Vr, Apast,), मणिधनुः n (Gaut, PārGr) — कार्मुकम्

Varyoray — पापः, पापम् Bhp 1.11.28 .

II वातरूपः — वायुफलम् I .

adorned with a rainbow ^{१११}हरिहितम् m'n Pālatim beauti-

fully coloured like a r. ^{१११}सुरूपवर्षतर्ण m'n T^s ~~KARISE~~ consis-

ting of r. इन्द्रायुधमय m'n Kāc imperfect and perfect rain-

bows ^{१११}रोहितेन्द्रधनुषि n pl Mn 1.38 an imperfect form of rain-

bow रोहितम् I Indra's r. शतयज्ञचापः, शतयज्ञचापम् Kāc

Indra's weapon i.e. the r. हरिहैति f a kind of r. ऐरा-

वतः, ऐरावतम् MBh, Ragh, etc a kind of r. appearing in a

straight from रोहितम् VarBrS, L a particular form of r.

रोहितः VarBrS provided with a r. सहस्राक्षधनुष्मत्

mfn R with a r. and lightning सेन्द्रायुधतडि mfn RV .

to represent a rainbow शक्रचापाय Nom शक्रचापायते

Hariv , शक्रशरासनाय Nom शक्रशरासनायते

rained adj वृष्ट, वृष्टम् (impers) .

not rained अवृष्ट Pāncat .

begun to rain प्रवृष्ट (instr) NSh, P, ⁿ thās ,

सम्प्रवृष्ट NSh not rained upon अदेवमातृक one who has r.

वृष्ट Pān 1.4.8, Sch, वृष्टम् (impers) r. in fire

drops शीकित TS r. pon अभिवृष्ट RV 7.10.4, etc ,

~~अवृष्ट~~ अवृष्ट TBr that has r. (as a cloud) वृष्टवत्

Kathās what has been completely r. सम्प्रवृष्टम् VarB: S (said

of cloud) having r. अभिवृष्ट NSh 7.810A .

to be rained वर्ष्य f(आ) MW .

one who rains वर्ष्ण mfn TS when it r. प्रवृण्ते

ind Var while it r. वर्षति loc , वर्षति .

' impetuous rainfall ' (a metre of 4 lines of 27 syllab-

les ० चण्डवृष्टिप्रपातः (? चण्डवृष्टिप्रयात्मे vislent r. जल्माहीत

f Kathas 12.61 a whole r. सम्प्रवृष्टम् VarBrS .

raining adj वार्षिन् (mostly ifc) SankhGr, etc ,

प्रवार्षिन् MBh, R, etc , वर्षिक Pan, Siddh , वर्ष

f(अ) (ifc) DhP -- वार्षिक f -- आभीवार्षिन् P, DhP --

प्रवार्षिन् SankhGr -- वृष्टिमत् R., SBr, MBh -- वृष्टिकर

f(ई) VarBrS , वर्षित AV, etc , वर्षण f(ई) (mostly

ifc) Hariv, R, BhP, Inscr, वार्षिक . W, वार्षित Nir, वर्षुक

f(आ) 'Sis — वृषण ..

not raining अवर्षिन् Hcat, अवर्षुक as, 'SBr r.

according to one's wishes कामवर्षिन् r. continuously

संततवर्षिन् Thurtas r. equally समवर्षण Inscr r. from

the clouds अभ्रवर्ष RV 9.88.6 r. gravel शिक्रावर्षिन्

SankhGr r. i.e. sacrificing upwards (to the sky) उर्ध्वप्रावर्षिन्

MBh 12.2147 r. stones शिलावर्षिन् Rach, अश्मवर्षवत्

R r. sweetness मधुवृष TBr r. well सुवर्ष f(आ)

SankhGr .

causing to rain प्रवर्षिन् MBh, R, etc , वर्षयन्ती

वर्षणम्
raining n वर्षयन्ती Hariv, VarBrS, Pāncat, etc, वर्ष

वर्षः, वर्षम् (ifc f आ) RV, etc , अभिवर्षणम् R, आवर्षः,

आवृष्टि f (both only in comp with निस), प्रवर्षम्

MBh, Var, वर्षणि f (only L) — (said of a cloud) अभिव्यन्दमान

Uttarar (the act f) वर्षकर्मन् n Tir .

raining according to one's wish कामवर्ष r. down

सर्वर्षणम् MW r. in large drops सञ्ज्ञा W r. upon

अभिवर्षणम् Kaus, AsvSr, अवर्षणम् atySr .

beginning to rain प्रवर्षम् Wh, Var causing to r.

प्रवर्षम् Wh, Var, वर्षणम् Hariv, VarBrS, Pancat, etc .

it has been raining अभिवृष्टम् n impers VarBrS .

not to rain अवर्षीः Ved inf AitBr the mythical car

Pushpaka (supposed to rain out jewels) रत्नवर्षुकम्

being active in rainless bright weather अवर्ष्य

mf(आ)n VS 16.38, MaitrS .

rain-water वर्षाम्बु n , तुष्ट्यम्बु n L — वर्ष्योः

f pl Aus — तापिक (with आपस) f pl — सविक्रम

(ifc f आ) VarBr3 — गगनाम्बु n Susr 1.45 — शीकराम्बु

(Bh²), शीकराम्बु VarBr²) n — शीमोदकम् L — मोहोदम अभ्रस

n — दनवारि n , दनाम्बु n — स्वचारि n L —

आन्तरिक्षम् आन्तरिक्षं easier to (shed) r. water सतीनमन्यु

mfn Say moistened only by r. water (as corn. lan.)

देवमातृक mfn MPh 2.211, R 2.109.23 pure r. water (such

as falls in the month of Āsvina) गङ्गांम्बु , गङ्गांम्भस W

a r. vessel (?) वर्षस्थालम् Divyāv r. water of a peculiar

kind (supposed to be from the heavenly Ganges) गङ्गांम्

(Scil ambu) Susr 1.45.1.1, .

rainy adj वर्ष्य f(आ) , S, TS, etc --- वार्षिक

f(ई) AV, etc, वार्षिक , वर्षुक f(आ) TS, Br, Bhatt,

वर्षिमत PV, SBr, Th --- दुर्दिन Mh 8.4771, R, Hariv---

सासार f(आ) R .

appearing in the rainy season वर्षसिज Pān 6.3.1,

Vartt 6, Pat. arising in the r. season वर्षसिज Pān 6.3.1,

Vartt 6, Pat beginning of the r. season अभ्रागमः Mālatī,

वर्षान्तः Hariv 1013 , R 3, tegh belonging to the r. season

वर्ष f(ई) VS , वार्षिक f(ई) AV, etc , वर्षाकालीन

EV born in the r. season प्रावृषिक Bhr , वर्षज

' bringing r. weather ' (N. of one of the seven Krittikās)

अभ्रयन्ती f T , TBr ' coming at the end of the r. season '

(autumn) मेघान्तः L the cool, hot and r. seasons

शिशिरौष्णवर्षः f pl NW (day) beginning the r. season

प्रावृषीण EV ' desirous of the beginning of the r. seas-

' on ' (a kind of crane) धर्मन्तिकामुकी L ' end of r.

season ' (autumn) वारिदान्तः Balar fit for r. season

वार्षिक f (ई) W growing in the r. season वार्षिक

f(इ) W one who has spent the r. season वर्षेभित Divyav

produced in the r. season वर्षज , वर्षाकालीन

produced in the r. seasons प्रावृषिज 'sis' a r. cloud

मयौदस्त m n 4.229, etc , वर्षकाष्ठः , दानावनः

Sh 12.12.05, Hariv 4.59, Bhṛ, Kathās, Rājat a r. day दुर्दिनम्

Kaus 28, Sh, Kav, दुर्दिनसः Pañc , कुर्दिनम् , वारिकः ,

वारिकम् the r. season वर्षेर्तु m m , प्रावृषः f PV, etc,

वर्षाः f pl (exceptionally sg) TS, etc , वार्षिक्यम्

R, वर्षाकालः R, Vās, Mit , प्रावृष्कालः Var, Pañcat , वृष्टिकालः

W , वर्षासमयः HParis, Vās, Kathās , प्रातृषः Hariv, प्रातृषा

L , वर्षा L , वर्षा , वर्षाः f pl L , वर्षारिवः , वर्षारि

f R , नभरा m L , नभरानि Kir 4.24 , धाराधरागमः

Kā , क्षारिन् m L , -यातकानन्दनः L , दनाकरः L ,

दनागमः Ritus 2.1, Kathās , दनकाः Sah L. $\frac{27}{29}$, दन-

समयः Bhartr 3.37 , वारिदागमः Year , नभराः L ,

मेघकाः VarBr , मेघागमः Rajat , प्रुषः n 1.151 ,

Sch , मयूरोद्वासकः L , जलार्णवः L , जलसमुद्र , तपासयः

Sh 3 , Sak 3.9 , तपान्तः Sh 6.8 , R 6.37.8 , जलदकाः

Sis 6.41 r.-weather मेघातिमिरिम I, वादीलिका Diwyar

relating to the first half of the r. season पूर्वावर्षिक Pan

7.3.11, Sch relating to the r. season प्रावृषण्य Kālid, Bālar

प्रावृषिक BHP relative to the r. season वर्षाकालिक

2, Sch resembling the r. season प्रावृण्य f(ई) Hear spen-

dine the r. season पर्युषणम् (Buddh HParis, Kalpas,

पर्युषणा suited to r. season वार्षिक f(ई) W the time

following the r. season प्रावृडयः I until the r. season

आप्रावृषम् ind SBr versed in the calculating the r. season

वार्षिक f(ई) वसन्तादि .

raise vb I उत्था caus उत्थापयति A, AitBr, TBr,

3.1e, 1.1h, 1.1as, 1.1h, etc रथा caus रथापयति, रथापयेत

1.1h, 1.1e—उद्ध उद्धरति, उद्धरते TS, AsvGr, 1.1h, 1.1n, etc,

उद्ध caus उद्धारयति 1.1h, उद्ध उद्धरते, अभ्युद्ध

caus 1.1h 3.1e 3.26, समभ्युद्ध समभ्युद्धरते 1.1h—(tribute)

हृ cl 1 हृते (less correctly हृति) (That p 22.2)

SB̄r, Gr̄SB̄r, etc — उन्नाम caus उन्नामयति, उन्नामयते Bh,

P, Pak, Kathās, etc — उन्मी उन्मायति, उन्मायते PV.

AV, SB̄r, Kāt̄SB̄r, Bh, etc, उन्मी उन्मायति, उन्मायते Bh,

फोन्मी फोन्मयति Kam, BhP — (axes) सम्प्रणी

सम्प्रणयति, सम्प्रणयते IBh — उदानी उदानयते

Bhatt 3.21 — उदय्य caus उदय्ययति (as, Balar — कुल)

उत्तोलयति, तुल्य cl 10 तौलयति, तुल्ययति Hariv, P,

Bhatt, आनुकु P 1.34.10 (v.l.) — प्रवृथ caus प्रवृथयति

Hariv—आकृह caus आशेहयति, आशेपयति RV, Laty^r,

R, Bh, Pañcat, etc, (lit and fig) समाकृह caus समा-

समाशेपयति

शेहयति, (MRh, Kav, etc, अधिकृह caus आदिशेपयति—

उच्छि caus उच्छापयति TS 23.26, उच्छि उच्छयति

RV, VS, Br, AitBr, Laty, MBh, R, etc — उलूण caus उलूषयति

Sah, उलूष sometimes उलूषति sometimes उलूषते—

उदीर

(caus उदीरयति RV, MBh, R, Ragh, Das, (dust) समुदीर-

caus समुदीरयति R^h — (as the voice in singing) एर ईर-

यति, ईरयते RV 3.29.15, 10.122.2, उदीर caus उदीरयति

ḥusr, kun, etc — ḥ-tam caus ḥ-tambyati Hariv, ShP, etc

ḥp-stam caus P, RV — ḥ-kṣip ḥ-kṣipati, ḥ-kṣipati m,

ḥh, kthas, etc — ḥ-dam ḥ-dyachati (if the result of the

action returns to the agent Pāṇ 1.3.75) ḥ-dyachate RV 5.32.7,

6.71.12 5, A, AitBr, ŚBr, Lāṭṭ, Śak, etc, ḥ-dam ḥ-dyachati

[if the result of the actions returns to the agent

Pāṇ 1.3.75) ḥ-dyachate, ḥ-dam intens ḥ-dyamyati

RV 1.95.7 .

II ḥ-chus caus ḥ-chasayati — ḥ-ds ḥ-dsyati ŚBr

13h — उद् उदिर्यति Ā RV 1.113.17, 3.8.5, etc — (a

weapon etc) उद्गुर उद्गुरते Bhatt (sounds) उद्गू

caus उद्गिर्याति (irr) Pāncat, उद्गूह उद्गूहति (or Ved

उद्गूहणाति) उद्गूहति VS, TS — अश् cl 1, 2, 5 अश्च्यति,

इर्याति, अश्नोति, अश्नोति (only Ved RV, AV 6.

22.3 — दन् — (taxes from) निपत caus निपातयति

(abl) 13h — निमि निमिनीति RV, AV, Br, etc — पटूक

पटूकरोति Jatak — प्रतृ प्रतरेते RV, AV, S Br, 13h —

प्रोद्यच्छति

प्रोद्यम । Bhatt — (the sound) भृ cl 1 (Thākur 22.1)

भरति, भरते

cl 3 (25.5)

विभृते

विभर्ति,

cl 2 भति

RV— यम cl 1 यच्छति (Ved also यच्छते and Ved

ep. यमति, यमते) RV, यम cl 1 यच्छति (Ved also

यच्छते and Ved ep. यमति, यमते) RV, यम cl 1 यच्छति

(Ved also यच्छते and Ved ep. यमति, यमते) RV, (the other

scale) यम cl 1 यच्छति (Ved also यच्छते and ep.

ep. यमति, यमते) SB— (a cry) विकृश विक्रीशति

(ep. also विक्रीशते) Dh, P— (a cry) कृत caus कर्तयति

Dh, Kā, etc — (dust) समुद्धू समुद्धूनीति, समुद्धूनुते Dh, P,

Hariv समुद्रह समुद्रहीते, समुद्रहेते Ph .

III गुर cl 6 गुरते hatup 28.103, गुर, गूर

caus गौरयते, गूरयते hatup 33.21, गूर्व c 1 गूर्वति

hatup 15.65 — पुल cl10 पौलुयति hatup 32.62 .

to raise above अद्गूह to r. above the ordinary

measure आधिनी R 10.59.6 to r. a clamour कौकालम विधा

to r. aloft रुदवीक R, समुच्छि समुच्छयाति, समुच्छयते Bhatt

to r. a loud noise अभिविनद R to r. by strewing स्थपुटी-

क स्थपुटीकरोति Hear to r. completely up समुन्नी समुन्नयति

समुन्नयते

Bh, BhP to r. from उद्ध उद्धिरति

Pajat, Kathas to r. in tank उत्तम्भ caus उत्तम्भयति to r.

loud acclamations towards अभ्युल्लस (acc) AitBr to r. one

's eyes उद्यक्षुभू, उद्यक्षुअस to r. one's self उया उत्तिष्ठति,

उत्तिष्ठते

EV, AV, Ś'r, Ragh, Śak, Bhag, etc, उन्नम

उन्नमति

Prab, Mricch, Pañcat, Bhartr, etc, उया उयाति

Git, Kathas, उद्ध उद्धीति ŚBr 3.1.4.1, 6.6.1.12, उद्धम

उद्धमति, उद्धम्यति P, Git, MārkP, BhP, etc, उल्लद उल्लीदति

उल्लीदते

(acc) (Gm) PV 8.63.2, उल्ली उल्लीति

Mālatim 140.3, Kathas 59.12 , ईर caus ईरयते AV,

VS to r. one's self into the air अनुसृत to r. one's voi-

ce उदीर caus उदीरयति , ईर caus ईरयति RV,

Ch'p, Bāh, Susr, etc , अभ्युदीर caus Ch 1.21.0 , ईर

cl 2 ईते RV , व्यापृ caus व्यापारयति (with व्यापीम)

Hear , उद्दृ उद्ददति RV 10.166.5, AV 5.20.11, aitr^o,

er, TBr to r. one's voice in a threatening manner उद्दृ

उद्दृते to r. on their legs again (fallen horses) संस्था

caus संस्थापयति Ch to r. the dust in running over अतिध्वंस

RV 8.55.5 to r. the dust in running through अतिद्वंस

RV 8.55.5 to r. the voice वाचम अ, वाचम ईर,

वदति
वाचम इष, शङ्कुक, वद ल। with or scil वाचम)

RV, etc, प्रेर caus प्रेरयाति RV, etc - विवद विवदते

R, (said of birds and animals) प्रवद प्रवदति, प्रवदते

P, Var to r. to life उत्था caus उत्थापयति to r. to power

वृध caus वर्धयति, वर्धयते in later language also

वर्धयति AV, 1st, 2nd, etc to r. up समुथा caus

समुहापयति Bh, P, BhP, संस्था संस्थापयति Bh, उद्ध

उद्धरति, उद्धरते , समुद्ध समुद्धरति, समुद्धरते

to r. well up समुलृप् समुलृषति ^{Wh} , ऊह् caus रोहयति,

रोपयति, रोपयते , , ^{Pājat} , उन्मम उन्ममति ^{Pācat}

to r. well up समुन्मम caus समुन्ममयति, समुन्ममयति

^{Wh}, ^{Ḍak}, ^{Susr} to r. pr प्रौन्मम caus प्रौन्ममयति ^{Susr} ,

उन्मी उन्मयति, उन्मयते , उदञ्च उदचति (Ved) and उदञ्चति

RV 5. 3. 8, ^{Wh}, ^{Ḍak}, etc , समुक्षिप् समुक्षिपति, समुक्षिपते

^{Wh}, ^{Pācat}, ^{MarkP} , उद्ध उद्धरति, उद्धरते ^{Git} , उद्ध उद्धरति,

उद्धरते RV 8.19.20 , समुद्धह् समुद्धहति ^{ḌBr}, समुद्धम

समुच्चयति MBh, R, etc , (by means of counterpoise)

उत्तुलु उत्तोलयति to r. up well समुच्छि समुच्छयति, समुच्छयते

Bhatt to r. up समवष्टम्भ MBh .

to be raised उत्तुलु pass उत्तुल्यते MBh, etc , तट्

Whatup 9.21 , यम pass यम्यते MBh etc .

to cause anyone to raise the eyes उत्थक्षू क Kas on

Pan 5.4.51 to r. by stretching स्थपुटय Kom स्थपुटयति

Arjav to r. the tail उत्सुच्छय Kom उत्सुच्छयति, उत्सुच्छयते

Kas on Pan 6.2.196 to r. to a square वर्गय Kom वर्गयते

Lil .

raised adj I उत्थापित, (as dust) समुत्थापित

MBh, Kav, etc — उन्नमित, उन्नामित, उन्नत

Śak, Hit, etc, अभ्युन्नत Harṣrs, Śaṁ, etc, समभ्युन्नत

Śricch. — उच्छ्रयित, उच्छ्रित Śr, Śaṁśr, P, Poch, Kathas,

etc, प्रोच्छ्रित

Hariv — उच्छ्रत MBh, Pañjat, etc, उच्छ्रत

Nit — आरोपित Kum, अधिरोपित, रोपित — उत्तोलित^L

— उत्क्षिप्त h, athās, etc — उद्वाहित — अद्यूट — उचुङ्कित

Sis — अभ्युद्यत h, etc, उद्यत h, t, th, Rath, athās,

etc, (voice) प्रोद्यत RV — संवर्धित h, Kar, etc —

समुदीरित h — उत्तम्भित — ऊर्ध्व (आ) (UPD) RV, AV,

vs, Sr, Atsr, etc (is class Sanskrit occurring generally in

compounds) , ऊर्ध्वक Samyap .

II अनुष्टब्ध Kaushr (used for an etymology) —

उत्सन्न Susr, उत्पादित , उत्सिक्त — उच्चरित

Paṭh, Kāthas, Tēgh, etc, उच्छ्वासित P, Tēgh — उदस्त —

उद्धर्ण Venis, Pañcat, etc, उद्धर्ण L — उद्धर्तित-उद्धत

Śr, TDr, Kātyāṣr, Śuśr, etc, (as dust) उद्धत P, 'ak 8

100, Kāthas, उद्धत AB 9.42.2, Śr, उद्धत P, Paṭh, Paṭh.

Kum, etc (so etimes उद्धत) — उद्धत P, Titus — उद्योजित

Prab — उद्धर्तित Śuśr — ऊर्ध्वदंश Pat on Pañ 4.3.60 — निमित्त

PN, A, TDr — निर्युक्त Hariv — विनिवेशित Pājat — समुच्छ्वासित

Kum 3.38, विश्लेषित Sch — समुद्गर्ण (as dust) हल

not raised अनुदात्त .

any raised piece of ground separating fields ' serving

as a boundary or as a passare during inundations) सेतु

m RV, etc as r. यथोच्छ्रितम् and KatySr being on r. places

and in hollows स्थपुटगत समुच्छ्रितभुज
having arms well r.

f(आ) R having a staff r. उद्दण्ड Hit, Prab, Pash,

As has having a stalk r. उद्दण्ड Hit, Prab, Pash, Kathas

having a stick r. उद्दण्ड Hit, Prab, Pash, Kathas having

the sword r. अस्थुद्यत Pan 2.2.3, Cons उद्यतासि a heap

of artificially r. earth स्थला TS not r. nor lowered

अनुन्नतानत r. aloft द्वेनमित Sarvad 18, समुन्नत

Kav, अभ्युच्छित SBr, etcc a r. and covered piece of ground

in the centre of a house वितर्दि, वितर्दिका Rajat,

also वितर्दी, वितर्धी, वितर्धिका L r. (as a toll) from a

Sthandila स्थाण्डिल g गुण्डिकादि r. (as the voice)

अभ्युदीरित r. from a deep place समुदस्त L r. ground near

a tak for planting Piper Betel upon भृषी Inscr r.

like the back of a tortoise कर्मपृष्ठेनत r. on high

कृतोच्चैः

ind gana

स्वरदि

Pan 2.4.57

a r. place

for sleeping upon

आलिन्दः

L (in alr) r. to a square

अर्गिकृत

r. to the fifth power

पञ्चगत

col

r.unevenly

विषमोन्नत

r. up

प्रोन्नमित

Susr ,

प्रोन्नत

Var, Pancat ,

समुन्नीत

Bh ,

उदञ्चित

, उदक्त

Siddh ,

Vop, etc ,

समुदक्त

L ,

समुद्यत

Bh, Kav, etc ,

आसृष्ट

VarBrS, Pancat, Nit,

Kathās, etc ,

प्रौढ

, उद्दण्डित

Kathās ,

समुन्नद्ध

Kav, Pur ,

उदूढ

r. well up

समुद्यत

Bh, Kav, etc

a wave r. by the winds

पवनोद्भ्रान्तविचि

f well r. सूचित R with r. fingers उद्धर्तु गति

MBh well r. up समुद्धतः ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ .

able to raise उत्थापनीय वाित्रः .

to be raised उत्थाप्य , समुत्थाप्य VarBrS , उद्धरणीय ,

आशेषणीय Kathās, लेपणीय Krishis, उदीर्य, निवेशनीय

Kav, Heat , उत्तमाप्य RV 9.22.6 , अर्ज्य RV 6.24.1 .

to be raised up उत्थापनीय .

caused to raise उन्नामित .

having raised उत्थाप्य ind p .

raising उन्नाम्य ind p .

having raised उन्नाम्य ind p .

raising उन्नाम्य ind p .

having raised उन्नाम्य ind p , उन्नाम्य ind p Ku ,

उन्नाम्य ind MBh having raised up उच्छ्रित्य ind p.

raising उद्भूत्य ind p Br 3.3.2.14, etc .

anything which raises उद्वाहनम् L one who has rais-

ed his head उच्छीर्षक mfn Susr one who has r. the

stone for pressing the Soma ऊर्ध्वग्रावन mfn RV 3.54.12

one who raises उत्थापयितु m , उद्धर्तु mfn , उद्धारक

mfn L , उद्वाहि mfn L , उद्यन्त mfn RV 1.17.3 one who

r. from समुद्धर्तु mfn (abl) उद्भव, उद्भव one who r. up

the neck (in trying to see anything) उद्भीव mfn

Amar, Rajat, etc one who r. upwards उद्भावायितु mfn Vas

one whose feet are raised (in some particular position)

प्रौढपाद mfn Mn, Gaut, Heat one whose feet are r. (on

a bench) प्रौढपाद mfn Mn, Gaut, Heat one whose shoulders

are r. up to wards the horns विषाणोन्नमितरन्ध्र mfn Mn 'that

which raises the head ' a pillow) उच्छीर्षिकम् what r.

उत्थापक mfn , उत्क्षिपक mfn ' who always r. His hand '

(H. of a Bodhi sattva) नित्योत्क्षिप्तहस्त L who r. उत्थापक

mfn , उत्क्षिपक mfn (an anima) whose tail is raised up

समुद्धतलङ्घित mfn Hit (v.l. समुन्नतलङ्घित) .

raisin n पृथुमद्वीका MBh .

raisins यक्षिघ्नो L .

the largest sort of raisin द्वीपसम्भव L .

raising adj उत्कर्षक Sah — रोपिन् f(इणी) ifc MBh,

Kull — (taxes) हारीन m Bhartr, Rājat , हार

f(इ) BhP .

raising a sound like the ocean सागरोद्भूतनिःस्वन

M r. dust (said of wind) पांसुसमूहन m, पांसुहर

Gaut r. excessively उद्यमीयस् RV 10.86.6 r. more उद्यमीयस्

RV 0.86.6 r. out the sacrificial ladle यतस्तुच् RV r.

ques ions चोद्यम् MBh 5.1653 r. taxes करहार r. the face

उन्मुख f(इ) Susr, Megh, Kum, Kathās, Pañcat, etc r.

the neck उद्रक् BhT r. up आरोहक, r. up weapons

उदायुध MBh, R, Ragh, Kathās .

raising n I उत्थापनम् KātyŚr, संस्थापनम् Bh, VarBrS,

Susr, स्थापनम् VarBrS, Inscr — (the act of) उद्धरणम्

Bh, Samāg समुद्धरणम् Bh, Kav, etc, उद्धरणम्, उद्धारः

उन्नासनम् Susr, समुन्नमनम् Sah उच्छ्रयणम् KātyŚr,

ĀsvGr, VarBrS, उच्छ्रयः — उन्नयनम् Bh?, उन्नायः

Pān 3.3.26 — अधिशेषणम्, शेषणम् Krishis, शेषः

Bh — उत्क्षेपः Bhg, Susr, etc, उत्क्षिपति f Triv, उत्क्षेपनम्

L — उद्यमनम् Pān, Sarvad, समुद्यमः Bh, (the act of)

उद्यमः n, yājñ, Pañcat, etc, उद्यति f RV 1.190.3,

TS, SBr, AitBr .

II उद्घाटनम् L — उदसनम् — उद्गमणम् Kātyār 16.5.

11 , उद्गमः TS, VS — उद्घाटनम् L , उद्घातः R — (dust)

प्रसारः Balar — विनिवेशनम् Rajat .

the act of raising a weapon उद्गूर्णम् Yājñ 2.215,

उद्गोर्णम् Comm on Yājñ 2.215 the act of r. up उन्नयः L ,

उद्घावनम् MDh 13.2913, Lalit the act of r. a betāla

उद्घातशोधनम् Mālatīm r. a flag एवजसमुच्छ्रयः Buddh ,

एवजशोधनम् Cat r. aloft समुच्छ्रयः MDh, Saddhī r.

one's self उन्नामः Pañcat r. the voice समुदीरणम् ,

भरः (ifc आ) PV r. to प्रकल्पनम् (comp) Sah

r. up आरोपणम् Kathās , समुन्नयनम् Paśar , उत्सञ्जनम् Pan

1.3.36 the r. up of Indra's banner शक्रोत्थानम् Cat, शक्रोत्सवः

Cat, शक्रोत्थानोत्सवः VP .

the Rāja-hansa सारङ्गः (ifc आ) .

without the quality called rajas अरजस्क mfn Wris

the Rājā suya sacrifice राजसूयेष्टि f 13h .

Rājputrī राजपुत्री. Pancat .

a Rājput female राजपुत्री Cat a R. (who claims des-

c nt from the ancient Kshatriyas) राजपुत्रः I 210.n 1 the

condition of a R. राजपुत्रता 13h .

raked together (as fire) संनिरुद्ध mfn P.

associated with Pākshasas रक्षोयुज् mfn PV a

class of R. रक्षोगणः a company of R. रक्षोगणः the

divine R. रक्षोदेवताः f pl Vās a great P. महारक्षस्

n Santik ' Pākshasa abode ' (N. of Lankā or ceylon) राक्षसा-
लयः

Suryas ' R. demon ' (N. of a partic kin of insanity or

seizure) राक्षसग्रहः MBh a P. girl नैत्रपुत्रकन्या R a P. in

the shaper of a religious medicant मिथुराक्षसः Jatakam

king राक्षसेन्द्रः (MBh), राक्षसेवः (L), राक्षसेश्वरः

(MBh), नैत्रपुत्रराजः R the Rakshasas compared to deities

राक्षोदेवताः f pl Vās ' Rakshasa slayer ' (N. of Pāma)

राक्षसघ्नः L the science of dealing with Rakshasas राक्षोविद्या

saṅkhar serviceable against R. यातव्य mfn MaitrS,

running-point

संनिधानम्

Mh, Chartr, Bhp .

ram vb उपहन् उपहन्ति, उपजिघाते

ES 2, TBr

1, ŚBr, SaṅkhŚr .

to run down (a stake) by the side of उपनिहन्

उपनिहन्ति : ŚBr, KātyŚr .

ram n मेषः PV, etc — मेहः L, मेहकः L, # मेण्डः,

मेण्डकः L, मेण्डः L, मीढः L, मेठः L — मेहः L,

मेषः — भंडः L, भंडः L, भण्डः — उरभः Susr —

उरणः SBr 11, Bh, etc, उरणकः BhP — एडकः Bh, Bhpr

etc, एडक L — हुडु m L, हुडुः Kasikh, हुडः L VarBrS

(v.l.) , हुडु m L — अजः — ऊणियु m L — पृथुदरः

L — पृथुदरिन् m L — पत्तः PV, AV, VS, TBr — प्रयुत्सु m

(only W) — रोमशः L, रोमशः L — वराहः L — वृष्णि m

VS, TS, SBr — संस्फातः L, संख — सदि m L — सम्फतः

सम्पातः L — सुवर्णशेखरम् m Pañcat — स्तम्भः L — हृदः

(ifc f आ) L .

belonging to a ram औरम्भ mfn In 3.268, Mbh, Susr,

etc having a r. सहस्र mfn MBh produced from a r.

औरम्भ mfn In 3.268, Mbh, Susr, etc a r.'s testicle

शेषवृषणी m d P. riding on a r. (N. of a Matri attend-

ing of Skanda) शेषवाहिनी MBh a wild r. भयेडकः Tār,

अपसर , शृङ्गिणः L a young r. उरणकवत्सः Pbh , उरणः

SBr 11, MBh, etc .

to act like a ram

मेघाय

Nom

मेघायते

Bh⁷

acting

like a r.

मेघायित

mfn .

Rama an Laskshmnaदाशरथी m du R 4.16.97, Rach

12.76, 14.1, राघवौ

m du ' ~~R~~ R.'s breast plate ' (M.of each of Brahmayaamlatautra) रामकवचम् relating to R.रामाधिकरण mfn R . (Dāsārathi) रामायण mf(ई) n

ŚāṅgP..

Ramanuja's doctrine

रामानुजम् , रामानुजम् मतम् .

belonging to the Rāmāyana रामायणीय mfn Cat the

little N. बालरामायणम् a P. written in prose गद्यरामायणका-
व्यम्

Un 4.139, Sch relating to the R. रामायणीय mfn Cat ' the

story of R. ' (N. of an abridgement of R.) रामायणकथा .

ramble vb परिभ्रम् परिभ्रमति, परिभ्राभ्यति

(ep. also परिभ्राभ्यते) MBh, Kav, etc , भ्रम् cl 1 भ्रमति (ep.

also भ्रमते) and cl 4 भ्राभ्यति, भ्रम्यति MBh, Kav, etc .

to ramble about विचर, विचरति RV, etc to r.

through विचर, विचरति RV, etc .

to be rambled विहरणीय mn .

one who rambles about विहर्तृ m Ragh .

disposed to ramble about संचरिषु मfn 'is .

rambling n परिभ्रमः Hric h 1. $\frac{2}{3}$.

disposed to ramble about mfn ^{1/1} Sis.

Sambling n M. riech $1 \frac{2}{3}$

' Ramchandra's horse sacrifice ' (N. of the Padma Purna)

रामाश्वमेधः

' R.'s thousand names ' (N. of Chs of the

BrahmaP and LingP) रामसहस्रनामन् n relating to R. 's

horse sacrifice रामाश्वमेधिक mfn Cat rise R.

रामचन्द्रोदयः .

ramification n विशारवम् Gōbh — प्रतानः Kathās,

Susr' संतानः (ifc f आ) Susr' .

having many ramifications बहुशारव mf आ)n TS, TBr

ramification of a channel or road विश्रुति f SāṅkhŚr .

ramified adj प्रतानवत् Susr' .

ramifying (lit and fig) adj शारव्य W (said

of the Soma plant) अयाकिन् RV 5.44.5 .

rampant adj उन्मत्त-चरण lit .

rampart n वप्राः, वप्राम् MBh, Kāv, etc — प्राकारः

SrS, n, h, etc — बहिःप्राकारः MBh — गुप्ति f R 5f, um

5.38 — शालः -Inscr, Kāv — पुर f RV, etc — चक्रग्रहणी

MBh (Ach) 3.641 — देही RV — पालिघः L — प्रगण्डी

MBh — वरणः L — समवरकन्दः Kam .

a beautiful rampart सुप्रकारः Inscr an encircling r.

शालवलयः, शालवलयम् Vās having a gold n r. हिरण्यप्राकारा

KānGr having only ramparts left प्राकारशेष mfn 11 one who

is stationed upon a rampart प्राकारस्थ mfn 7.74, etc

one who stands upon a r. प्राकारस्थ mfn in 7.74, etc r.

of earth धूलिकुट्टिमम् , धूलिकेदारः L a r. of stones

पाष्यानि n pl RV a r. separating two combatant elephants

वरणः (Un 1.128) , वरजकः Sis, Vas .

a thorny variety of Randia क्षुरः L .

at random सहसा — वृथा

ind IV, Br, Gobh, n,

Yajñ, Bh — स्वेरम् ind Vās, Bh, Kāv, e c, स्वेरण ind V,

Bh — निःसृज्म, निःसृज्म ind R 2.21.12, BhP 4.4.1 —

सम्पत्ति f (instr) actin at r. यादृच्छिक mf (ई) n

BhP .

range vb गाह् cl 1 गाहते (ep. also गाहति)

Megh 49, Pāṇ 2.4.30, Kās, Bhaṭṭ .

to come within range of the eye लोचनगोचरं या Pāṇcat .

range n 1 गोचरः Kāthip 3.50, Tr 10.39, Wh, etc —

विषयः (ifc f आ) Sāṅkh'Sr, Wh, etc, प्रविषयः

Kum 17.21 — मार्गः Kir — (of the eye) प्रसरः (ifc

f आ) Amar — प्राप्ति f Sūryas — (fig) पक्रम VarBrS

30.33 — पथिन n — अदयाचारः ParGr .

as far as the range of an arrow इषुमानम् ind Śr, 78,

Sankh^{Dr} being in any one's r. of sight 'पक्षुष्व mfn (instr)

Sis 8.57, दर्शनिविषय an Pan 3.2.111, Wartt 2 being within

the eye's r. नयनगोचर mfn being within the r. of गोचर-

m(आ)n Bh^{Dr} 3.25.28 being within the r. of an arrow बाण-

पातवर्तिन mfn pak being within the r. of the senses

इन्द्रियगोचर mfn being within the r. of vision लीचनगोचर

m(आ)n Bhartr come within the r. of sight दर्शनान्तरगत

mfn Bricch 3.12 coming within the r. of the eye पक्षुर्गोचर

mfn having a wide r. उरुञ्ज mfn (only loc) PV 8.67.12

उरुञ्ज mfn (only voc) AV 6.4.3 limited in r. व्यव-

स्थितिविषय mfn ttarar the r. of an arrow बाणगोचरः MBh,

Malatim, इषुपथः L, बाणपातः the r. of the ये लोचन-

गोचरः, लोचनपथः Amar, लोचनमार्गः, (esp) गोचरः

Wh 7.55.12, Susr, Vikr 4.9, etc not within r. अगोचर

mfn offering r. for action गोचरः (esp. ifc) one who

has come within the r. of गोचरगत mfn (ten) Bhartr

व्यथ
passed beyond the r. of speech वाक्यथपारमवापितु, अतीतवा-

the r. of fire आग्नेयक्रम IndSt the r. of hearing कर्ण-

पथः , श्रवणगोचरः Kathas, श्रवणविषयः Kash , श्रुतिपथः

MBh, R, etc , श्रवणपथः , श्रवणाभासः Buddh the r. of heat

(caused by the sun) तापक्षेत्रम् Suryapr the r. of memory

स्मृतिविषयः Chartr the r. of possibility शक्तिविषयः

ApGr the r. of sight दर्शनगोचरः Patnāv 3.2 , दर्शनपथः

Pāncat 1.5.2 , Prab 2. $\frac{4}{5}$, 4. $\frac{26}{27}$, चक्षुर्विषयः Sāṅkh' 2.198 ,

नयनपथः (Vedāntas) , नयनपदवी (rāv) , सदर्शनपथः

Nariv , चक्षुष्यपथः n 3.59.11 , Chartr 1.74. चक्षुःपथः '

निकाशः

BhP, (the horizon)

नयनविषयः

~~शंङ्खपातः~~

Mesh r. of

शंङ्खपातः

sound

~~वाक्पथः~~

the r. of speech

वाक्पथः

Sis, Laish

the r. of the law

धर्मचक्रम्

Bh, Buddh, Jain

the r. of the

organs of sense

गोचरः

Bh 7.5616, Susr, Bikh 4.9, etc

the r. of the three eyes (of Siva)

लोचनत्रयपथः

Ratnav

the

r. of the voice in calling

क्रोडाः

Kātyār, Bh, etc

the r.

of the wind

वायुगोचरः

Bh

वायुचक्रम्

Virac

r. of vision

आलोकपथः

आलोकमार्गः

Rath

विलोचनपथः

Sah within

the r. of

गोचरः

(esp. ifc)

within the r. of observatio

on गोचरीकृत mfn Sah 3. ^a within r. of sight आदृष्टिगोचरम् _b

ind Kathās, आदृष्टिप्रसरम् indAmar, 74 .

2 आवलि f, आवली — राजि f 3Er, etc —

अणि f (also m L) RV, etc, अणी m, n, etc —

पाळि f (in most meanings and ifc f also ई) Ratnā, Sis,

Giv — पदवी — रेखा Bh, Kav, etc — आळि f Amar,

Kum, Ragh — विजाली L .

a range of mountains गिरिजालम् R 4.43.11 2 .

ranged in circles જ રૂમડાં લે mfh. Bagh .

ranger (prob) મૃગઃ .

rank n पदम् (rarely पदः P, etc, अनिपक्ष

f W — अधिकारः — स्थानम् (स्थानः Siddh Wairr

in, h, etc — स्थिति f in, Yājñ, Bhā, etc — स्थानकम्

h — विभवः P, Kālid, VarBrS, etc — कुलीनता,

कुलीनत्वम् Chartr 1.61 — भावः Up, SrS, h, etc —

जाति f KātyŚr 15, in, Yājñ, etc, जाती h 14.

2549 — प्रागल्भ्यम् W .

according to rank यथाधिकार ibc Kātal, विभनतु

in Kālid, Prab, यथाप्रधानम् in SankhGr, h, etc,

— क्रमः in, Ragh, etc after elevating to a common

r. सामान्य प्रतिपत्तिपूर्वम् ind MW arrayed in ranks

सामूहिक n n Kam desirous of the rank of a Purohita

पूरीक्षाकाम mfn TBr the destroyer of an enemy's ranks

परव्यूहविनाशनः Bh an equal in rank प्रतिजन्यु m 3h

equality of r. समानार्थता Lalit first in r. प्रथमकल्पित

mfn Mn, Bh having a particular r. कल्पित mfn 3h, n 9.

166. having broken ranks विशीर्णपट्टि mfn Ragh high in 3h

rank प्रतिपत्तिमत mfn W high r. महत्ता Kathās, महत्त्वम्

Kā, Var, प्रतिष्ठा (ifc f अ) Kāv, Kathās, Rājat ,

सम्प्रतिष्ठा Bh, महौजाति f L, श्री AV, etc,

विशज f 12, Br, srs, प्रतिपत्ति f Cat, प्राकिया

Bh, Kathās, etc kingly r. राजन्यसम् Pan 5.4.78, artt

loft r. महास्थानम् Bh loss of r. रथानभैराः arBrS, Hit,

स्थानसागः VarBrS man of r. ठकुरः Pājat 71, Dhūrtas

1. $\frac{19}{20}$ of different r. भिन्नजाति mfn pl Vājñ, Com ,

भिन्नजातिमत mfn MarkP of equal r. साष्ट mfn

AsvBr. साष्ट mfn Pravar of equal r. सामाजिक

mfn (gen or comp) HParis, Pāncat of high r. उच्चैर्गुणानाम्

mfn in , जातिमत mfn R (G) 2.75.21 , उडुमर mfn Prab,

Balar, etc, उडुमर of low r. जातिहीन mfn in 4.141 ,

10.35 of r. उच्चैर्गुणानाम् mfn Kathās, Amar, 'Sis, etc a per-

son of r. जातिहीन m AitBr, SankhBr, Maush'p a person of

the same r. समानजनः PāncavBr, SrS, Anup proceeding from

persons of the same r. समानजन्य mfn PāncavBr (esp) the

r. and office of a Purohita पुरोधा TS, A , Br the r.

due to old age वृद्धक्रमः 10th r. in the next world

प्रेतजाति f 12th the r. of a Brahman ब्रह्मपदम्

the r. of a Brahman ब्रह्मपदम्, द्विजलम् Vishn, BhP,

ब्रह्मविलम्

Rajat, विप्रभावड as the r. of a Brahmarshi ब्रह्मर्षिता,

12th, R, etc the r. of a Purohita पुरोहितलम् the r.

of a Kshatriya क्षत्रियता AitBr 7.24, क्षत्रियलम् Bh 3.

13257 the r. of a member of the military order क्षत्रम्

(gana अथर्ववेदि) AitBr 8.5, Bh 13.1, 5.2, BhP 3.9 the r.

of a queen राणीपदम् VarBrS the r. of Yajamana यज -

मानलम् Samk the r. of Vishnu भगवत्तम् BhP man. of

r. लघुता

Kāv, Pañcat, etc a warrior of high r.

शोषेन

mfn Jātakam a woman of r. यामि

S L,

कुलस्त्री

to lose rank पतcl 1 (phatup 20.15) पतति

(ep. also पतते

Ch'p, n, Yājñ, etc to place in ahigher r. असाधा

SBr .

rank adj कठोर f(आ) Mricch .

ranking as a family कुलसंख्या n 3.66 .

to ransom from निष्क्री निष्क्रीणाति, निष्क्रीणीते

(abl) TS, AV, Br to r. from one's self निष्क्री निष्क्रीणीते

(with or sc आत्मानम्) TS, AV, Br .

ransom n निष्क्रीयः Suparn, Kāv, निष्क्रीयणम् TS .

ransoming adj निष्क्रयण (ifc) Br .

ransoming one's self अहनिष्क्रयण, 'SBr 11,

KaushBr .

rapacious adj अतिवृष्ण — गार्ध्व W—विप्रलुम्भक

In 8.309 — साहासिक f(ई) In, Wh — वृकायु F —

भरिष RV — संवर्ग RV, 'SBr, Up, 'SrS .

a rapacious animal क्रूरकर्मकृत् m n 12.58 , दर्जः

Un, Vr a r. animal living in fresh water ग्राहः n 6.78.

MBh, etc a r. animal living in sea water ग्राहः

n 1.78

MBh, etc .

rapacity n वृकतात् वृकताति

f f 2.34.9.

rape n स्त्रीहरणम् — कन्याहरणम् — साहसम्

(ifc f ३०८) Gaut, Āpast, Īār — प्रमाथः .

the violent rape of a girl after the defeat of her

relatives राक्षस mf(ई)n ~~with~~ with विवाह, धर्म, विधि

m) In 3.33 the violent rape of a girl after the defeat

or destruction of relatives राक्षस mf(ई)n (with

विवाह , धर्म, विधि m) In 3.33 .

to commit a rape अभिषेक ind p with कृ In .

Raphanus sativus कुरुकन्दकम् L .

~~horse-radish (Raphanus sativus)~~

horse-radish (Raphanus sativus) कुरुकन्दकम् L.

rapid adj प्रज्वलGal, प्रज्वलि Kād, Kathās(Pan 3.2.156), जवसRV 1.50.2, 1.27.1 — प्रवेगितR, सुवेग

Kām, Heat,

वेगवत्
वेगवत्MBh, Kāv, etc, वेगिन्MBh, Kāv, etc, वेगितMBh, Kāv, etc — शीघ्र f(आ)VS, MBh, Kāv, etc, शीघ्रिन्Siksh, शीघ्रीय PV —रहित

Kaus

रभस

f(आ) RV, etc — अजिरअसRV 2.34.13 — अप्तर — एकपात —प्रतूर्तिRV, VS — प्रवतत — प्रस्थावन् PV —मक्षुयु

RV 7.74.3 —

रधुf(वी) PV, रधुष्यद् PV,

AV — पावसा RV — सिस्तत RV — स्वयस, स्वय

RV .

extremely rapid अतिरिहस Sa having a r. course

शीघ्रैव having r. effect (as venom) जैगीदव

Vikr most r. मधूजवस RV 6.45.14, मधूतम RV 8.19.

12 , अपस्तम (superl) RV 10.75.7 of r. course

रयतत the two lords of the r. course ' (ap-

plied to the Asvins) शुभस्यति m du r. flow o' water

औयः (ifc fआ) Bh, ogh, Sak, etc r. wait

तीव्रगति

f as 1.67 r. in its course (as a chariot)

प्रवधामन

r. motion हेति f (later also m)

RV, हेतिक

(ifc) a r. river रोधोवप्रः L very r.

महानैग

f(आ) MBh, सुवेगिन r.l., सुवेगित ,

महाजव

f(आ) MBh, R, Bh^p, येष्ठ PV.to become rapid शीघ्राय Non शीघ्रायते Bhattachto set in r. motion

पज्जू

caus पजावयति 9.17.

rapidity n प्रवेगः MBh, R, etc, वेगः MBh, Kav,

etc, प्रजवः — शीघ्रता MBh, Sis. शीघ्रलम्

MBh, R, MarkP, शीघ्रम् MBh, Hariv, etc, शीघ्र

mfn MBh — आश्रवम् (gana पृश्वादि Pan 5.1.122), आश्रिमन्

m (gana पृश्वादि Pan 5.1.223) — आश्रवम् MBh, R .

approaching any one with great rapidity आश्रमिष

mfn (acc) TBr .

rapidly प्रजनम् ind TS -- दुग्धम् ind In, Wh, etc

etc — शीघ्रम् , शीघ्रेण ind — तृष्ण ind RV 1.

59, 4.7.11, 7.3.4, 10.79.91.111.115 — मरु ind RV —

स श्वसत्या ind RV — सान्नीवित् ind Naigh 2.15, क्षिप्रम् .

doing work rapidly लघुशान् mfn RV flying r.

महानेन mfn (अ) n Wh flying r. along शुभमान

mfn RV gliding r. along शुभान mfn RV growing old

r. लघुपातु mfn Susr, SarngS moving r. तीव्रगति mfn

रघुयत mfn RV, 78r, रघुयत produced r. सम्मूढ

mfn W r. growing up again पुनरुत्थ mfn Śr, KātyŚr .

rapine n वृणहसम् (ifc f अ) Gaut, Āpast, Nār

— हठः W .

rapture n प्रहर्षः MBh, Kāv, etc, प्रहर्षणम् MBh

— हर्षि f Mālatīm — प्रमोद्यम् Lalit, -ivyāv — मदे

PV, etc — विममः (ifc f आ) MBh, Kāv, etc .

one whose eyes are opened wide in rapture हर्षोऽक्षौ च न

man Ratnav the r. of absorption into the one self existent

spicit ब्रह्मानन्दः Ratnav a thrill of r. लोमाञ्जः

W, लोमाञ्ज with r. सरसम् ind Vikr .

rare adj विरल f(आ) Kāv, Kathās, etc ,

विरलागत MW — दुर्लभ Mn, MBh, Kāv, etc, दुर्लभक,

दुर्लभ h 12.11168, असुकर f(आ) Sāk, Vikr.

etc, सुलभतर ālav — दुष्कर MBh, Kathās —

श्वेतककीय MBh, Mricch .

of rare occurrence विरलित mfn V of r. use

अत्यप्रयोग Nir r. occurrence (of a word) अतीककलम

Sāh very r. प्राविरल f(आ) Var, Paṅh, Kathās, etc ,

सुदुर्लभ MBh, P, etc .

to be rare विरलम् Hom विरल्यते Kād .

rarely विरलम् ind विरल ibc — आश्चर्यम्

ind Sir .

appearing rarely आश्चर्य mfn Kath'p, Prab, Sak.

Ragh r. ill मन्दरोगिन MBh .

rareness n विरलता Venis .

rarity n दुर्लभता (Rajat), दुर्लभता (War),

दुर्लभता MW .

rascal n पापपुरुष m n, R, etc. पापकृष्ण 78h.

1

— पापपुरुषः Mn .

associated with a vile rascal दुष्टयुक्त mfn Kam 17.

70 - a secret r. परिहृयन्तव्यकृ in .

to be a rascal एउ cl 1 एठते hatup 8.14 .

rash adj साहसिक f(ई) MBh, Kāv, etc, साहसिन

Kāv, Kathās, साहसवत् arBrS, साहस Hariv —

अनालोचित — निष्प्रक्रम L — चिकुर L, चिकु

— भूर्ण RV — वडु RV .

acting rashly साहसकारिन् mfn Patnāv one who goes to

work very ~~rash~~ r. महासाहसिक mfn Sarva one who makes

a promise r. वृथाप्रतिज्ञा mfn MW .

to act rashly रभ, रभ (mostly comp with a

preposition) cl 1 (Thātun 23.5) रमते (m c also

रमति and ep. रम्याति, रम्यते) .

rashness n साहसम् (ifc f आ) h, kāv, etc,

साहसकर्मता Ericch, साहसिक्यम् Haish, 'sis' — पतंगवृत्ति

f Patnāv — लाघवम् P, Kathās — गमकारितम् .

a dicted to rashness प्रियसाहस mfn one who foll-

ows the one passion of r. साहसैकान्तसानुवर्तिन mfn .

Rasna अतिरसा .

rat n I मूषकः Yājñ, , Var, etc, मूषः

(मूषा, मूषी) Pāncat, L, मूषिकः Gaut, , etc,

मूषिका
मूषिकः, मूषीका , मूषिकः (~~आरु~~ , tc — आरु

m — मन्दरः L, मन्दिरः Susr, मन्दरः m, इन्दुरः L.

II कर्षः L — काचिवः L — कुन्दः m — कुन्दः

L — गतिप्रियः m 7.72 — गतिः m L — खनकः L —

गुह्यः L — भित्तिस्वातनः L — महिन्दकः L — रन्ध्रनभु

m L — वज्रदन्तः m L , वज्रदशनः — वृशः L , वृषः

L — वृषमैत्र्यनः L — सूयारयः L .

the appearance of rats आखूलाः Pat on Pan 3.2.4

' forest r. ' (a hare) वनारखु m L formed like a r.

's tail भूषिकाकृति m L Susr ' having a r. for a sign '

(H. of Ganesa) वृषद्वजः a kind of r. प्रातिभूषिका

, भित्तिपाटनः L , भूपलः L , भूपलः L , गह्वरः

(only L) , महामूषकः, महामूषिकः L , विघ्नेशवाहनः

L , सस्यमारिन् m L a little r. मूषिकिका, मूषिकिका

Pān 7.3.46, Sch a small r. बालमूषिका L a swarm of rats

आखूतः Pat on Pān 3.2.4 ' r. vehicled ' (N. of

Gaṇeśa) मूषवाहन m L , (N. of Gaṇeśa) मूषिकस्थः

L ' water r. (on otter) जलारवु m L .

ratan n वेतसी

Kathas, वेतसीतरु

Sah—

वेम्बुलप्रियः L .

a kind of ratan वेम्बुलप्रियः : (विदुः) a kind

of water r. भीकृन्नालः L .

to rate highly कम caus (ep. also) कामयते,

कामयते (with बहु or असर्गम्) R .

rate n व्यवस्था Bhpr .

at an rate यदि परम r. of price अद्विगलानलम

In 8.329 r. of profits फलानुसरणम settled r.

लक्षणम Mn 8.406 .

rather वरम ind (स्वरादि) etc —

वहु ind (often ibc) — श्रेयः ind MBh, P, etc —

किमपि ak, Merh, etc — प्रत्युत ind Kav, Kathās,

ur, etc — परम ind Kav, etc — अथै, अथ (Ved

अशा) ind — अथवापि — अङ्ग ind .

or rather अथवा (Mn 3.202) , अथवा ind . r

clever बहुपटु mfn Paṇ 5.3.58, 'ch r. learned

पण्डितजातीय mfn Divyāv .

rather than वरम in (स्वरादि) (followed

तथापि न

by न, नच, नतु, न पुनः, तदपि न, (with nom exception.

-ally with instr) न, च, etc , शेषः in च, इ, etc.

कामम् न, कामम् नतु, कामम् नच, सुखम् न पुनरु .

(~~xxxxxxxxxxxx~~)

ratification (the act of) n उपोद्घनम् common

Map .

a cup used in the ratification of a treaty of peace

कौशः Rajat 7.8, 75, 460 & 493, 8.283, कौशम्

r. of a bargain सहकारः L , ससापनम् (also

ससापना) L , सहायम् , सहायकृति f L r. of an

agreement सहायकृति f L r. of a contract सहकारः

L .

ratified adj सप्तपद (अती) .

well ratified सुशिक्षित Sah .

ratify vb उपोद्धृत्य on उपोद्धृत्यति . m. on 'r

ससापयति

(a bargain) — ~~ससाप~~ ससापय / , (a contract)

ससापय ससापयति — ससाप कृ .

rating n तुल्यम्

Mricch 3.20, तुल्यम्

addh L .

a particular method of rating a heap of wood ककुप-

f

व्यवहारः, ककुपव्यहति/Lil .

relating to the 5 ratios of numbers पञ्चराशिक

mfh .

rational adj बुद्धिजीविन n 1.96 — न्यायसंबद्ध

R — युक्तार्थ R — सचेतन ParGr, R, Kathas, etc —

सचेतस, etc — सारंग .

a rational being बुद्धिमत् n .

rationalist n ^{२१} हतुक्ठु n, Vajñ, etc .

rattle च स्वरस्वराय Hom स्वरस्वराय 15.112, car 6.2

रण cl 1 (hat 13.2) रणति Kav, ur शिञ्ज

cl 2 (hatup 24.17) शिञ्ज (according to Vop also cl

1,10 शिञ्जते, शिञ्जयते) PN, etc - क्ष्वेड cl 1 क्ष्वेडति

(usr) caus क्ष्वेडयति Ph 3.12179 — क्ष्वाक्ष्वाय om

Malatin 2. $\frac{25}{26}$, ad, car — सज cl 1 सजति PN,

उल्सज उल्सजति TS, SBr .

to rattle together सहाय सहायते Ph, Variv to

r. towards अभ्युसज (acc) PN .

to cause to rattle रात

ind with √कृ Prasann-

ar 1.32 .

rattle n आवाटः AV 4.37.4, आवाटे mf IV 10.

146.2—स्वानः IV—हडकः, हडकूम L.

a kind of rattle हडकः L v.l. हडकु .

rattling संज्ञा संज्ञा संज्ञा MBh, Kir .

rattling संज्ञा संज्ञा Kāv, Pur -- संज्ञा L,

संज्ञा , संज्ञा Hariv, Kāv, संज्ञा —

संज्ञा संज्ञा Amer -- संज्ञा AV 9.1.8, 5.20.1, 13, Mit-

Br — संज्ञा MBh 6 .

any rattling sound संज्ञा Kāv, Pur, संज्ञा

ind (for a r. sound) RV 6.75.5, (r 9.14) having a r.

chariot रत्ननद्रथ RV r. aloud रणरणासित Kād a r.

noise यमयमारवः Vāgbh, Alankārat 2 a r. sound

रणलकारः
रेकलकारः Kalatim, Trab , यः L the r. sound of

dice कतशिक्षः Mricch .

rattling (in the throat) नरुनरुन, Lalit 14.34,

सुरसुरा, रुसुरा of violent rain पटपटाशब्दः

Mh 1.3f, 7.9, h 10.72.36, MarkP 8.114 निर्वोषः (ifc

f आ) Mh, Kav, etc — चीकृति f Balar 8.38 सिञ्जितम्

Mh, R, etc — (hail) हादुनि, हादुनी f RV, TS, Vr, Ch p

— (as a chariot) स्नानः RV — उपहृ EV 7.104.17

(AV 8.4.17), उपहृ m RV, SBr .

rakin a rattling झणझणकारिन ~~XXXX~~ mfn, Pracand

r. : carriage पथिवः

(-al), रथानिहादु (-al), रथानिस्वनु (-al), रथद्वेषः

the r. of carriage wheels रथन्दनस्वनि m L , कूजनम्

Pāṇ 1.3.21, Vārtt .

to make a rattling sound (as wheels) सैक्रीड

सैक्रीडति Pāṇ 1.3.21, Vārtt 1, Pat .

ravage

vb

प्रमृद

प्रमृदयति
(प्रमृदयति)

MBh, P, Hariv, etc, मृद

cl 9

मृदयति

(cl 1

मृदयति, मृदयति

MBh) MBh,

Kav, etc

विकृण्ट

विकृण्टते

Kav, Kathas .

Ravana in an illusory form

मायाशक्नुते

Cat

P.'s

enemy

(N. of Rama)

शत्रुणादि

n

P.'s Ganges

(N.

of a river in Lanka

शत्रुणादि

Garudap .

rave vb कृत्वाग् nom कृत्वायति, कृत्वायते

RV — कृन्द caus कृन्दयाते R, VS, AV, कृन्द intens

कानि कान्ते (कानि कान्ते AccbDr) R, AV — इष्ट

cl 4 | दुप्यति Br .

raven n काकोलः Mn 5.14, Yājñ 1.174, etc.

काकाकः Vet L.18, काकः, कृष्णकाकः L —

शैलः L, शैलकाकः, शैलकाकः L — आरव्यनायकः

L — (in Prakrit dialects) कागः — कूररावेन m L —

पनवान् m Cal — दग्धकाकः L — निमित्तकृत् m L — पवितकाकः

L — पलाप्रेयः L, पलाप्रेयः L — महाप्राण m L —

मुसुक्चनः L — मौकली m L .

the colour of a raven काकोलः, काकोलम् a kind

of r. वनाश्रयः L, वृक्षकाकः L .

ravenous ३४१ बुभुक्षित n, h, etc - सैवगे

r, r, p, rS .

ravine (?) n दरिः

P (R) L. 13. 27 .

raving adj अध्यात, अधातन RV—कृष्माण

(pr P Ā) RV 8.76.11 .

raving n प्रक्षिप Cat .

ravish vb विवृष विवृषति (rarely I) AitBr,

etc — मुष cl 9,1 (Dhāt. 31.858 and 1.25, v.l.)

मुष्णाति, मोषति op. also cl 1 मुषति MBh, Kāv, etc

— समाह समाहसति, समाहसो Hariv .

ravished adj प्रमाथित MBh — हत Ratnav — मुषित

MBh, Kāv, etc .

ravisher n विजुम्पकः Mb, विजोपकः MBh, Hariv,

Pancar — रतिवस्करः Hariv — आतनायिन mfn —

बन्धकः L — नाडितरङ्गः W.

ravishing adj हर f(आ rarely इ) & only i/c),

हार f(इ) Mb, हारक f(इका), हारिन् n, h, etc.

ravishing the heart हृदयहारिन् Pajat, Sarnic.

desire to ravish जिहीषा

ifc 3.22 .

raw adj आम f(आ) AV, AT, IN, Yājñ, etc, आमक

Susr — अपाक — अतप्ततनु P. 9.1.1 — यातयाम,

यातयामन् II.

condition of being raw आमम्

Susr eating r.

food अपक्वाशेन

made of r. bricks

आमैष्टक

ric-

ch nearly r. आपन्न-

r. flesh आममांसम्

आमिस

n, (prob) पिशितमम्

SankhGr r.

sugar इक्षुसक्वायः

L smell of r. meat

विस्रगन्ध-

L a Graddha a which r. food is presented आमश्राद्धम्

L state of being r. अमम्

Susr .

rawness n आमता

ray n मरीची

rain p -- दीधिति f Maish 1.5, etc.

kalid, etc -- अवतुः

RV -- अर्कः Ved, RV, etc -- अर्चि

m (chiefly Ved) RV, etc -- रेवदि pl Maish 1.5 -- गु inc

(Pan 1.2.48) -- जी -- कुदम L -- तृभि n Tr 1.1123

— (of sunlight) पटरु, पटरम AV, पटरी E

गौशदि — रजनः SankhBr — रौदि f Hariv,

MarkP — सुपर्णः Naigh — सूना — हायनः L .

abounding in rays गौशर्णसि mfn RV 2.34.12 ' bearer

of r. ' (the sun) अरुंधरः born amidst r. गौजा

mfn (Say) RV 4.40.5 casting r. of light upwards कश्चकर

mfn Patnav a circle of r. प्रभाप्रउक्कम Ragh, प्रभाप्रउक्कम

Kathas cold rayed नीहारकरः as , (the moon हिमधाम्न

m Sis, Balar , (as the noon) हिमज्योतिसि mfn Hariv a coll-

ection of rays अरुजानम , पट्टा Pancar, Phurtas,

Rajat 4.127, Prab, Sah consisting of r. रश्मिभय mf(ई)n

Shr, मानुभय mf(ई)n 12h ' containing a hundred r. of

light ' (lightening) वातहृदा (ifc fआ) 12h; Hariv, Kāv,

etc ' cool rayed ' (the moon) शिशिरकरः, शिशिरकिरणः,

शिशिरगभास्ति m, शिशिरगु m, शिशिरमयूरः VarBrS,

शिशिरदीधिति m Ritus, (the moon) हिममयूरः VarBrS. हिम-

रश्मि m 'Sis, हिमद्वय m 'Sis, Kām, etc, हिमास्तः Whatt a

crown of rays प्रभामंडलम् Pāsh, प्रभामंडकम् Kathās destitute

of r. अगु m (रगौ with अ) the end of a ray of

light अश्रांसु m extending the rays कस्फोटः formed

of r. रश्मिमय mf(ई) n BhP full of r. सकर mfn

garlanded with r. मरीचिमालिन mfn Hit , (the sun) गमस्ति

मालिन m Kad 3.945, 5.633, Hear 5.408, Balar 2 ' gold

rayed ' (fire) स्वर्णदीधिति m L having a hundred thousand

rays (said of the moon) शतसहस्रांशु mfn Bh having beauti-

ful r. (sun or moon) सुपर्णः having cool r. शीतिश्रांसु

mfn B, Hariv , (the moon) हिमलिप् (Kathās) , हिमदीधिति

(Kathās, Var , Śis) n ' having divine r. ' (the sun)

दि व्योम्नि m 18h 4.390 ' having 5 r. ' (the planet Mercury)

पञ्चार्शिस m VP ' having great r. ' (H. of Buddh) महाकरः

Lalit having r. सरश्मि mfn PV , रश्मिमत mfn P , मरीचिमत

mfn (ifc) 18h , मरीचिन mfn , मयूखवत mfn Var, सकर

mfn ' having r. for arrows ' (the sun) अंशुवाणः

' having r. for hands ' (the sun) गभस्तिहस्तः, गभस्तिपाणि m L

, (the sun) अंशुहस्तः L ' having r. of light ' (radi-

अभीषुमत

ant bright मन्तदीधिति mfn Sis 16.50 ' having sacred

texts for r. ' (fire) मन्तदीधिति m L having seven r.

सप्तारु mfn RV ' having seven r. of light '(fire)

सप्तदीधिति m L the heat of r. अकशीकः RV 6.1.7 ' hot rayed

(the sun) निदायद्भ्य m Āv, (the sun) दीप्तांशु m, (the

sun) दीप्तकिरण mfn Prich 8.23 , (the sun) अहिमरोचिस्

m Sis , (the sun) तिग्मरश्मि m VarBr, VarVogay 4.11, 'sis 9.

11, तिग्मरुचि m Ganit 1.5.15, Sarasv. तिग्मरोचिस् m

Prasannar 4.46, तिग्मांशु m h, Sūryas, Kathās, Gīt, तिग्मरुचि

m h , तिग्मरु mfn BhV 10.5.7 , (the sun) तिग्मदीधिति

m VarBr 11.17, h, तिग्मरुचि m Sis 20.26, तिग्मभास्

m Sis 20.45 , (the sun) तीक्ष्णरात्रि mfn Hariv 3839,

तीक्ष्णरात्रि mfn P, Susr, तीक्ष्णार्चिस् mfn a hundred head

making sun's rays रु द्राः f pl L ' I - raved ' (the

planet Maro and its regent) नवदीधिति m L ' kindly rays

(fire) इन्द्रदीधिति m Sis 16.35 ' lord of r. ' (the sun)

अंशुपतिः, अंशुभर्ता L , (the sun) गोपति m Bh 1.

2.3, Hariv, BhP , (H. of the sun) गतापति m Bh 3.192,

(the sun) धामाधिपः Prab 4. $\frac{30}{31}$ ' lord or recaptacle

r. of light ' (the sun) भासा निधि (Prasang) , भासां यति

(Heat) m ' lord of r. sun (the sun) मयूरवेशः Heat

mass of r. मानिकरः MarkP a multitude of r. of light

गोवर्णाः m pl ThP 4.16.14 ' nectar-rayed ' (the moon (as

the supposed depository of nectar)) सुधांशु m Kāv, Kath-

as, etc, सुधादीधिति m Balar, सुधाधामन m Vrishabhīm ,

(the moon) पीयूषभानु, पीयूषमयूरः, पीयूषयुति,

पीयूषधामन m Kāv, पीयूषमहस, पीयूषद्वि m L one of

the seven principal rays of the sun विश्वव्यपस m one

of the seven r. of the sun संयज्ञसु m one sun ray

स्वरोच्यः f pl MarkP a particular r. of light वरु

mf(रु or वी) n VP a pencil of ~~xxxx~~ rays करजालम्

pervaded by r. शिपिविष्ट mfn (accord to Sāy) PV, etc

point of ray करालम् ' r. emitting ' (the sun) रश्मि-

मुचः m ' r. lord ' (W. of a man) रश्मिराजः

Buddh , (lit) रश्मिपति m Sch, आदिहरश्मय एवपातरी

यासाम्
(scil. अपाम्) ~~xxx~~ ' r. maned ' (the sun) भानुकै-

सरः L ' r. moon ' (W. of a prince) भानुचन्द्रः

VP r. obstructing करकथ mfn ar. of light किरणः

Ph, Susr, etc, ^{करः} ~~किरणः~~ P, Lech, Pancat, etc, रश्मि

m (exceptionally f) P, etc, रशना. SankhBr, मयूरनः

p, Kāv, Var, etc, मयूरना L, once मयूरनम् Kaushīp ,

(considered as the foot of a heavenly body) पादः Ph

5.10.17, पदम्, परः L, प्रद्योतः L, युक्त f

Ph, Ph, etc, मानु m P, etc, भास् n f, etc, श्रुचि

m L, शिरवा Kum, Kathās, हस्तः P 1.87.1, Rac ,

Kir, etc, (like all words meaning 'rein' or 'bridle')

प्रगः (ifc f आ) L, अभीष्ट m Sīs 1.22 ,

अभीष्टः m Naish , अचिरं n EV, AV, sBr, etc, अचिरं

f sBr 2, Up, etc , अश्मयु (prob) m L , मगूरव ,

उपधृत f L , उपनीधि m L , ऋषि m L , गभास्ति

m Naigh 1.5, MBh, P, Pancat, etc , द्वात्रि f L , तस्यि m

L , धृणि m Anand, Naigh 1.9 , धृष्टि m L , पृष्टि

f L , पृष्टि f L , पृष्टि f L , पृष्टि , प्रभापरोहः

R h, वनम. (once वनः R 5.50.21) Naigh 1.4, रश्मि ,

वसु m f(5 or वी) n Naigh 1.15 , विरौकः , वृष्टि

m L , शिपि m fir 5.8 , सावित्री w , स्थूनाः , स्थूमाः

रश्मि, रश्मि only L) , स्थितिः L , हरि m L a xar.

of light of the moon मरीचि mf (m only in TAr) RV, etc

also मरीचि a r. of the sun हेति f (later also m)

L, हेतिका (ifc) rays of light मरीचिपटु m pl Kaigh

1.5 , जी m Bh 1.3, Hariv 2913, E.etc , केतु

(often pl) m RV, VS, AV the r. of the ascending sun

नक्षत्रादु (only L) (said of the sun drawing out r. (of

light) लन्त्रायिन् mfn VS 38.12 sending r. of light up-

wards उद्गमि mfn Sis 3.62 seven rayed सप्तारमि

mfn IV , सप्तमरीचि mfn , सप्तमरीचि mfn , सप्तमरीचि

mfn L , सप्तमरीचि m R , MarkP shining with circle of

rays प्रभामंडलमयैव mfn Ragh ' sixteen-rayed ' the

planet Venus) षोडशरी m L , षोडशरी m VP the sun's

rays called Sushumna गो m f thousand rayed सहस्रमयी

mfn WairUp , Ch , Kav , MarkP , सहस्ररी mfn , सहस्ररी

mfn Sivag , सहस्रमानु mfn Sis , (sun) सहस्रदीप्यति

m Kad , Kag , Priy , (the sun) सहस्रपादु L , (H. of the

sun) सहस्रमरीचि m IV trampling of rays करस्पन्द

' the twelve-rayed ' (M. of Brishaspati) द्वादशरश्मि m L;

(M. of Kārtikeya) द्वादशकरः L ' white r. ' (the moon)

श्वेतरश्मि m SarnāP , (the moon) श्वेतमयूरवः Vcar,

(as the moon) श्वेतमानु mfn Hariv whose rays are drunk

by living beings जीवपीतसर्ग mfn RV 1.149.2 ' white ray

ed ' (the moon) श्वेतरश्मि m Kāvyaś , (the moon)

सितकरः Rājat , the moon सितदीधिति m Śis , (he

moon शुक्लरश्मि m L yielding abundant rays of light

भूरिधार- mf(आ) n RV .

rayless adj विरहिम् h, , arBrS — निरंशु - h

विदीयति VarBrS — न्यपगतरीमिवत् Sūryas, Sch .

to raze to the ground समीकृ समीकरीति, समीकुरुते

Kathās, Jātakam .

to be razed to the ground समीभू समीभवति Jātakam.

razor n क्षुरः EV 1.166.10, 8.4.16, 10.28.9, IV,

SBP, etc, क्षीरी, रक्षुरः L, क्षुर- कपलम

L — शस्त्रम् L .

the edge of a razor क्षुरधारा Sh 13.2230 the emp-

loyment of a r. क्षुरक्रिया Pancat formed out of razors

and thunderbolts (Burnouf) क्षुरपथ्य mfn performed with

a razor क्षुर mfn VarBr3 98.12 a r. made of red metal

क्षीरितायसः, क्षीरितायसम् (?) क्षीरित, TBr sharp as a r. क्षुरधार-

mfn h 4.168, 8.325 a small r. क्षुरिका .

a razor-case n क्षुरधानम SB 14, क्षुरभाण्डम.

Pāncat 1, भाण्डि g लाभ्यादि, खरालिकु L.

razor-ed adj क्षुरधर IBh 4.168, 13.2259.

reabsorb vb प्रत्याभिधा प्रत्याभिदधाति, प्रत्याभिद्यते

BhP .

to become ~~reabsorbed~~ into प्रत्ती प्रत्तीयते

(loc) Br, Mn, MBh, etc .

reabsorbed into प्रत्ती m n (loc) MBh, F, Susr,

etc that into which anything is r. प्रतिस्त्वर ० ३३५ .

reabsorption (back again into Prakriti) प्रातिसंवरः

Sank, MarkP — सम्प्रतिसंवरः MBh — प्रातिसंवरः BhP —

प्रलयः — प्रलयहारः Ragh .

' reabsorption into Brahma ' ब्राह्मः सम्प्रतिसंवरः r. into

Prakriti प्राकृतः (with or scil लय, प्रलय etc)

Pur r. of the world प्रलयाहारः MBh .

